

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОДРЖЛИВОСТ

2018

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ОДРЖЛИВОСТ
2018

Содржина

Порака од главниот извршен директор	8
Стратешки осврт	10
За Групацијата ТИТАН	
За УСЈЕ	
Создаваме вредност за сите	
Материјални прашања	
Усогласување на нашата стратегија со целите на ОН за одржлив развој	
Резултати на компанијата	24
Финансиски резултати	
Нефинансиски резултати	
Безбедност и здравје при работа	
Нашите вработени	
Нашите деловни партнери – купувачи и добавувачи	
Заштита на животната средина	
Придонес кон одржливи заедници	
Корпоративно управување	49
Организациска структура, одбори и комитети	
Управување со ризици	
Управување со антикорупцијата	
Иницијатива на Глобалниот договор на ОН	
Извештај за независно ограничено уверување	55
Прилози	59
Извештај на независниот ревизор и финансиски извештаи	
Нефинансиски извештаи	

За извештајот

Во 2018 година Групацијата ТИТАН вовеле пристап за реструктурирање на целиот спектар индикатори за клучните перформанси, во областите: заштита на животната средина, социјалните перформанси и создавање вредност. Овие индикатори за клучни перформанси ги опфаќаат споделените информации за придржување на Групацијата кон десетте принципи на Глобалниот договор на ОН и воспоставените стандарди за известување во согласност со секторскиот пристап на Групацијата ТИТАН (WBCSD/CSI). Индикаторите за клучните перформанси се препорачаните споделени информации за преглед на перформансите за одржливост, исто така и на ниво на компанија. ТИТАН го објави Интегрираниот годишен извештај за Групацијата за 2018 година со вклучување на индикаторите за клучните перформанси во форма на „Индексен систем“ и имплементирање на горенаведеното во практика.

Можноста за усогласување беше прифатена од Цементарница УСЈЕ во објавувањето на Извештајот за одржливост за 2018 година:

Со воведувањето на индексниот систем за индикаторите за клучните перформанси на локално ниво во рамките на годишениот извештај, УСЈЕ активно ги спроведува стандардите за известување на Групацијата ТИТАН во согласност со секторскиот пристап кон Иницијативата за одржливост на цемент (CSI), која исто така е усогласена со специфични индикатори во рамките на Целите за одржлив развој на Глобалниот договор на ОН. Овој чекор е важен во насока на зајакнување на нашите принципи и стандарди за известување, обезбедувајќи конзистентна временска историја од 3 години за еколошките и социјалните перформанси и користење на групациските стандарди за споделување податоци на ниво на компанија.

Осврт на резултатите за 2018 година

Во 2018 година продолживме да напредуваме во рамките на нашите клучни приоритети за балансирање на профитабилноста и растот, за градење оперативна извонредност и за негување на долгорочната одржливост на нашиот бизнис. Постојаното подобрување останува клучен двигател за сите во ТИТАН, со многубројни тековни иницијативи како на групно, така и на локално ниво.

Овој извештај ги претставува информациите за нашите финансиски и нефинансиски резултати остварени во 2018 година и за нашата трајна посветеност на одржливоста.

За таа цел, посветени сме кон поддршката на Агендата за одржлив развој и целите за одржлив развој до 2030 година¹, градејќи глобални и локални партнерства за постигнување на целите за одржлив развој (ЦОР).

ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА И ДРУГИ ПРИХОДИ

€ 4,269 милиони МКД

ЕБИТДА (ДОБИВКА ПРЕД КАМАТА, ДАНОЦИ И АМОРТИЗАЦИЈА)

↗ 1,288 милиони МКД

НЕТО-ДОБИВКА ПО ОДНОЧУВАЊЕ

€ 1,048 милиони МКД

ВКУПНИ СРЕДСТВА

📈 4,773 милиони МКД

ИНВЕСТИЦИИ

📦 277 милиони МКД

ВРАБОТЕНИ (на 31.12.2018 година)

👤 258

За заштита на животната средина

📦 51 милиони МКД

¹) Агендата за одржлив развој 2030 беше донесена на Самитот на ОН во Њујорк што се одржа на 25-27 септември 2015 и има за цел укинување на сите форми на сиромаштијата. Агендата на ОН 2030 предвидува „свет со универзална почит кон човековите права и човечкото достоинство, владеењето на правото, правдата, еднаквоста и недискриминацијата“. Земјите се обврзуваат здружено да делуваат за укинување на сите форми на сиромаштијата, за борба против нееднаквоста и справување со климатските промени, истовремено водејќи сметка никој да не биде изоставен.

Порака од главниот извршен директор

Почитувани партнери,

Нашата компанија успешно работи повеќе од шест децении и останува стабилен деловен субјект и доверлив партнер придонесувајќи кон националната економија и заедница. Ова беше потврдено во 2018 година, уште една година на стабилни резултати, како финансиски, така и во однос на еколошките и социјалните аспекти, со кои останавме верни на нашата посветеност да создадеме вредност за сите засегнати страни.

Во 2018 година, приходот на компанијата се зголеми за 1% во споредба со 2017 година на 4.269 милиони денари. Забележавме мало зголемување на обемот на продажба на цемент и агрегати и продолживме со нашите напори за зајакнување на нивото на услуги и обезбедување погодности за нашите купувачи, со цел да ги задоволиме нивните потреби и да останеме најпосакуван добавувач на висококвалитетни производи. Продолживме да инвестираме во нашето работење преку зголемување на капиталните инвестиции за 20 милиони денари во споредба со 2017 година, на вкупно 277 милиони денари.

Заштитата на животната средина и преземањето иницијативи што ги подобруваат нашите резултати во минимизирањето на влијанието на нашето работење врз животната средина, останаа значајна цел во текот на 2018 година. Во овој поглед, со воведување и имплементирање на најсовремените достапни технологии во нашата индустрија, продолживме со нашите активности во намалување на емисиите, зголемување на енергетската ефикасност и зачувување на природните ресурси, со што придонесуваме кон намалување на глобалното затоплување. Како дел од овие напори, почнавме да употребуваме алтернативни горива како замена за фосилни горива, со стапка на замена до 15%. Ова е важен чекор во вистинската насока во процесот на борба против климатските промени како еден од најголемите глобални предизвици на нашето време.

Нашите вработени остануваат наша најголема предност и инвестициите во нивното знаење и вештини, како и здравјето и безбедноста, беа исто така меѓу нашите највисоки приоритети во 2018 година. Спроведовме многубројни активности во промовирањето на нивниот професионален развој, привлекување и развој на таленти и одржување безбедна работна околина. Напорите во областа на професионалниот развој и здравјето и безбедноста ги прошируваме и на нашите добавувачи

и подизведувачи преку разни обуки и примена на политики и алатки за известување при избегнати несреќи и идентификација на опасностите.

Цементарница УСЈЕ работи напорно за да ја изгради и да ја задржи својата позиција на општествено одговорна компанија преку соработка со локалната заедница. Во 2018 година продолживме да ги спроведуваме иницијативите за унапредување на можностите за вработување на младите и нашата соработка со локалните училишта и универзитети во спроведувањето разни активности во областа на квалитетното образование и заштитата на животната средина. Организиравме средби со многу заинтересирани страни во нашите простории, обезбедивме практикантска работа и работевме со невладини организации во областа на животната средина, а нашите вработени беа дел од активностите на заедницата за садење дрвја, чистење на отпадот и користење алтернативни средства за транспорт.

Нашата посветеност кон водење бизнис на финансиски, општествено и еколошки одговорен начин се рефлектира во нашето тековно учество во Глобалниот договор на ООН и поддршката на неговите принципи. Во 2018 година покажавме напредок во сите главни области на одржливост: економска, еколошка и општествена, а исто така ги усогласивме нашите цели за одржливост за 2030 година со Агендата за одржлив развој на ООН до 2030 година и дефинираните цели за одржлив развој.

УСЈЕ останува фокусирана на идентификување на начините за соочување со економските и општествените предизвици, приспособувајќи се на промените без да ги загрозиме нашите вредности и обезбедувајќи сите одлуки и активности да бидат во согласност со нашата заложба за постигнување одржлива иднина.

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

Стратешки преглед

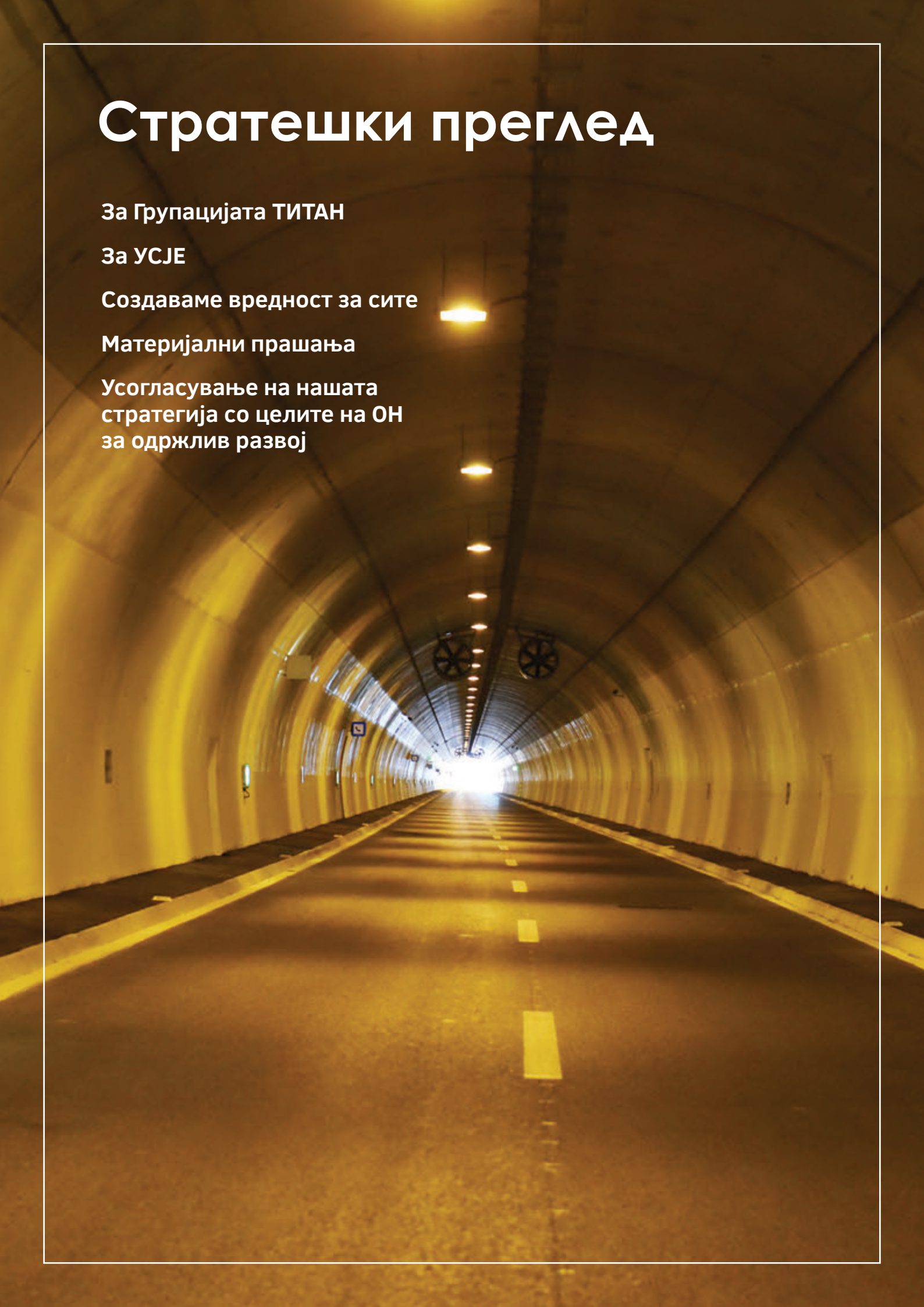
За Групацијата ТИТАН

За УСЈЕ

Создаваме вредност за сите

Материјални прашања

Усогласување на нашата
стратегија со целите на ОН
за одржлив развој

За Групацџјата ТИТАН

Основана во 1902 година, Групацџјата ТИТАН се прошири надвор од своите грчки корени и стана интернационална, вертикално интегрирана компанија за градежни материјали, која е посветена на задоволување на најосновните потреби на општеството, истовремено придонесувајќи кон одржлив раст со одговорно однесување и интегритет. Групацџјата ТИТАН обезбедува материјали за изградба на објекти и физичка инфраструктура, кои понатаму обезбедуваат засолниште, овозможуваат трговија и поттикнуваат поврзување.

Деловните активности ги спроведуваат компаниите во целосна сопственост и заеднички вложувања со истакнати партнери; тие покриваат производство, транспорт и дистрибуција на цемент, бетон, агрегати, летечка пепел, малтери и други градежни материјали. Нашиот успех зависи од употребата на најдобрите достапни техники, на нашето систематско истражување и постојаното надградување на знаењата. Пред сè, Групацџјата ТИТАН се потпира на нашите висококвалификувани и искусни луѓе, кои ги имаат усвоено вредностите на Групацџјата.

Четири столба на стратегијата на ТИТАН

Географска диверзификација	Континуирано конкурентно подобрување	Вертикална интеграција	Фокус на човечкиот капитал и корпоративната општествена одговорност
Ја прошируваме нашата дејност преку стекнување и развивање нови атрактивни пазари, за да ја прошириме основата за остварување профит и да ја намалиме зависноста од постојните пазари.	Воведуваме нови видови ефикасност во рамките на нашата дејност за да ги намалиме трошоците и да станеме поефективни и поконкурентни.	Ја прошируваме нашата дејност кон други производствени области во синџирот на вредности на цементот, подобро опслужувајќи ги нашите купувачи и пристапувајќи до нови можности за остварување добивка.	Се грижиме за нашите вработени и нивниот развој и постојано ги подобруваме нашите добри односи со сите внатрешни и надворешни засегнати страни, секогаш стремејќи се кон заемно почитување и разбирање.

Глобално присуство на Групацијата ТИТАН

Соединети Американски Држави

Цементарници
1 Роаноке – Вирџинија
2 Пенсуко – Флорида

Грција и Западна Европа

Цементарници

1 Солун
2 Камари
3 Патрас

Постројка за мелење

4 Елефсина

Соединети Американски Држави

2 Цементарници	8 Рудници
78 Погони за готов бетон	14 Дистрибутивни терминали
10 Фабрики за бетонски блокови	6 Погони за преработка на лебдечка пепел

Главни производи/активности

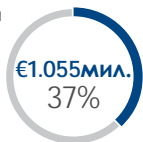
Приход

ЕБИТДА

Активa

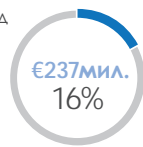
Грција и Западна Европа

3 Цементарници	26 Рудници
27 Погони за готов бетон	8 Дистрибутивни терминали
1 Постројка за мелење	1 Погон за сув малтер

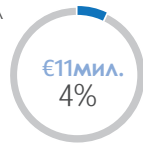
Главни производи/активности

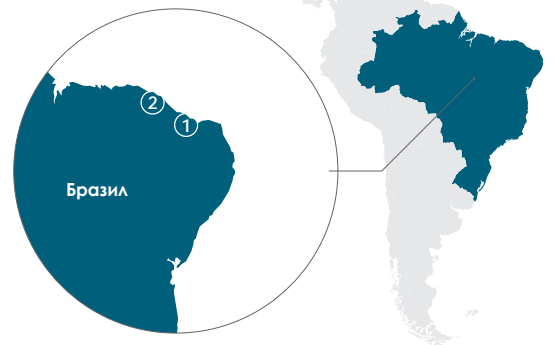
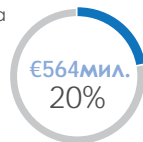
Приход

ЕБИТДА

Активa

Заеднички вложувања

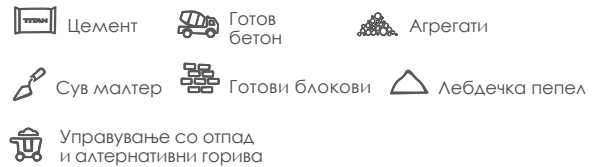
Цементарница

1 Кишере

Постројка за мелење

2 Песем

Легенда на главни производи/активности:

Број на оперативни единици пресметано според потребите за нефинансиски извештаи на групациско ниво.

*Сите проценти ги отсликуваат процентите од вкупниот износ за Групацијата.

Југоисточна Европа

Цементарници

- 1 Косјериќ – Србија
- 2 Златна – Бугарија
- 3 Шар – Косово
- 4 УСЈЕ – Северна Македонија
- 5 Антеа – Албанија

Заеднички вложувања

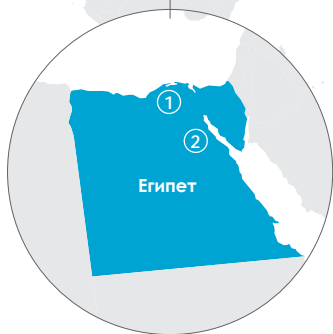
Цементарница

- 1 Токат

Постројки за мелење

- 2 Мармара
- 3 Анталија*

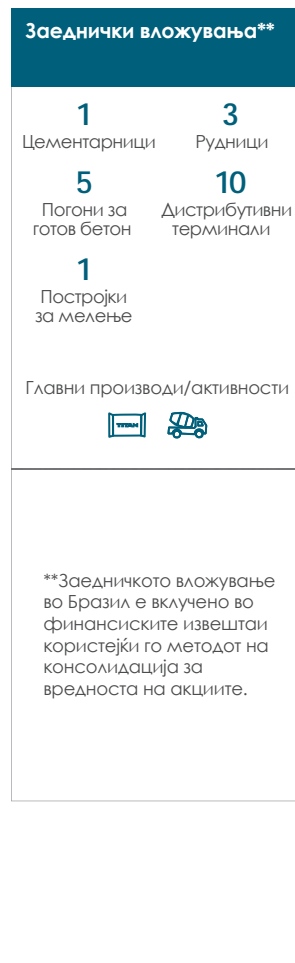
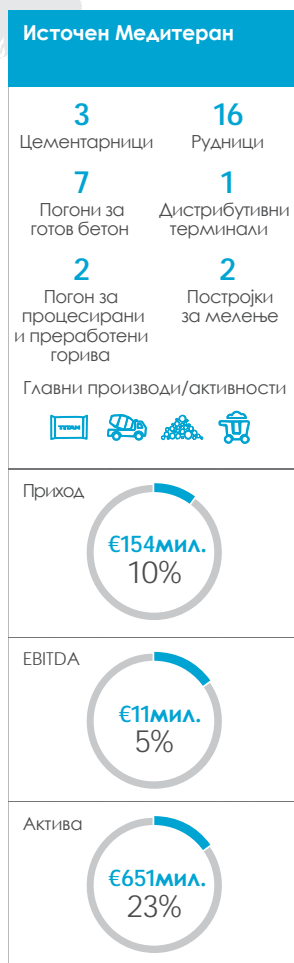
Дел од Групацијата ТИТАН до крајот на септември 2018

Источен Медитеран

Цементарници

- 1 Александрија
- 2 Бени Суеф

За УСЈЕ

Цементарница УСЈЕ АД Скопје е основана во 1955 година во близина на селото Усје, во југоисточниот дел на градот Скопје. Во 1998 година, УСЈЕ стана членка на Групацијата ТИТАН, со што компанијата доби пристап до нови технолошки знаења, финансиски, човечки и други ресурси. Компанијата вработува во просек 264

директни вработени и 219 индиректни вработени. УСЈЕ управува со 3 рудници – рудник за лапорец Усје, рудник за варовник Говрлево и рудник за песок. Покрај производството на цемент, УСЈЕ поседува и погон за готов бетон, во кој произведува различни видови бетони.

Нашите вредности

Нашите вредности се темелат на тоа кои сме ние; тие ја водат нашата стратегија и ја обезбедуваат основата за сите наши операции. Тие овозможуваат силна врска за нашите луѓе и го поддржуваат растот што нè одржува, директно произлегувајќи од начелата, верувањата и визијата на нашите основачи.

Нашата водечка цел

Наша цел е да се развиваме како мултирегионален, вертикално-интегриран производител на цемент, комбинирајќи го претприемачкиот дух и оперативната извонредност со почит кон луѓето, општеството и животната средина.

Интегритет

- Етички деловни практики
- Транспарентност
- Отворена комуникација

Вредност кон купувачите

- Предвидување на потребите на купувачите
- Иновативни решенија
- Висок квалитет на производите и услугите

Постојано подобрување

- Организација што учи
- Подготвеност за промени
- Подготвеност за предизвици

Знаење и искуство

- Подобрување на нашата база на знаење
- Компетентност на секоја функција
- Усовершеност на основните компетенции

Испорачување резултати

- Вредност за акционерите
- Јасни цели
- Високи стандарди

Корпоративна општествена одговорност

- Безбедноста на прво место
- Одржлив развој
- Интеракција со засегнатите страни

Нашите производи

Видови цемент што ги произведуваме во УСЈЕ:

CEM I 52,5N

(воведен во декември 2018 како замена за CEM I 42,5R)

CEM II/A-V 42,5R

CEM II/A-L 42,5R

CEM II/A-L 42,5N

CEM II/B-M (V-L) 42,5N

УСЈЕМАЛ

ЦЕМЕНТ

Цементот е врзувачка супстанција и главна компонента во готовиот бетон. Се произведува со мелење клинкер, гипс и други цементни материјали во фин прав.

ГОТОВ БЕТОН

Готовиот бетон се прави од цемент, агрегати и вода за да се произведе траен производ што може да се вгради во различни формати. Обично се меша во производствените постројки според спецификација и потоа се транспортира до градилиштата.

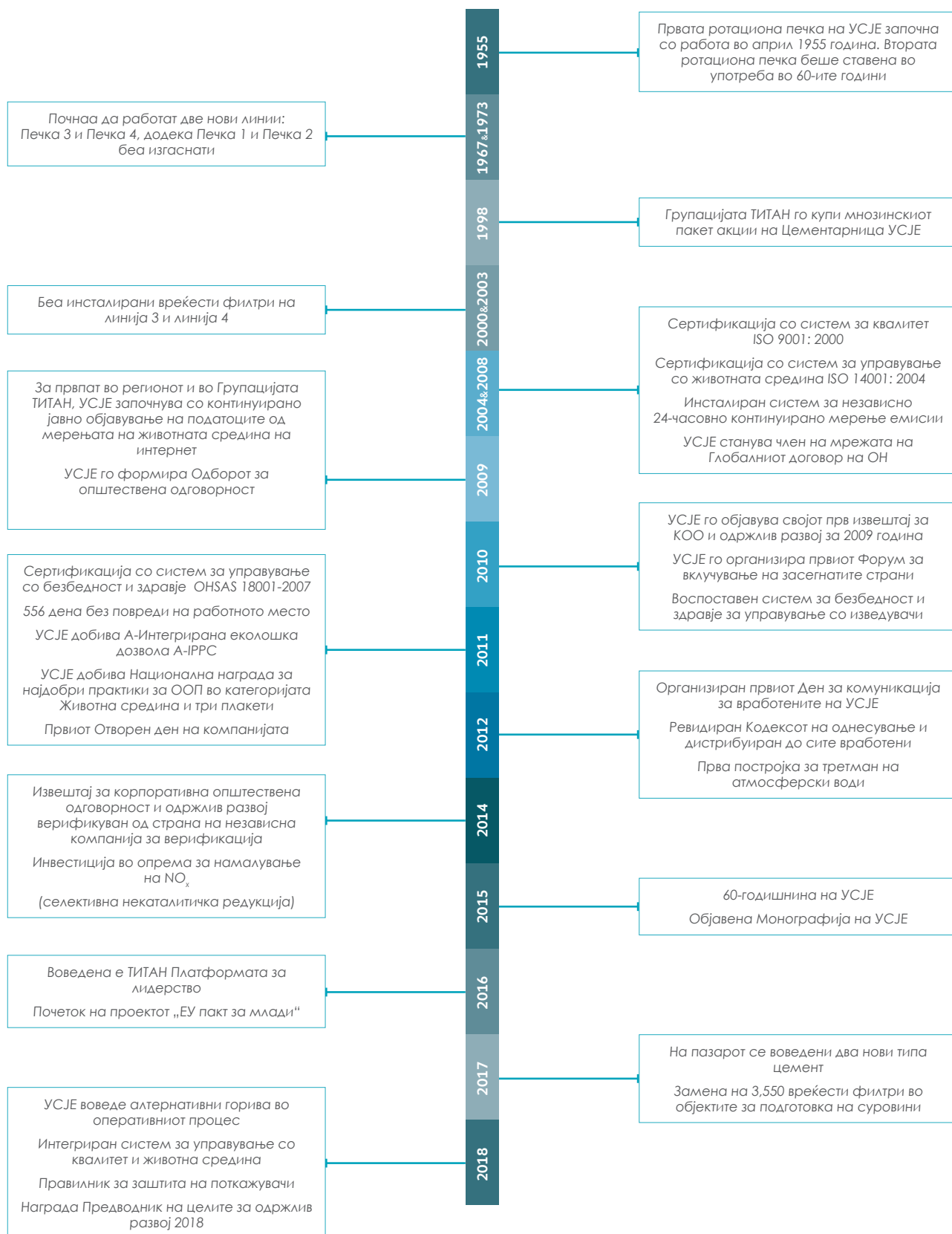

АГРЕГАТИ

Агрегатите се груби материјали како песок, чакал, дробен камен и рециклиран бетон, кои се користат во градежништвото. Тие се најексплоатираните рударски материјали во светот и се користат како суровина во цементот и како зацврстувачки агенс, на пример, во асфалт и бетон. Тие може да се користат и во фундаменти за патишта и железници.

Важни датуми за УСЈЕ

Создаваме вредност за сите

Ние веруваме дека одржливоста на компанијата не е возможна доколку не се посвети внимание на општествените и еколошките аспекти. Ги користиме нашите уникатни предности, ресурси и релации за да создадеме одржлива вредност за широк спектар на засегнати страни, со нанесување помалку штета и обидувајќи се да правиме повеќе добро.

Ги употребуваме потребните материјали за да ги произведеме нашите производи и да ги претвориме во цемент и бетон со силен фокус на контролата на квалитетот и оперативното подобрување. Главните сировини што ги употребуваме вклучуваат лапорец, варовник, гипс, минерални агрегати, енергија и вода. Нашата употреба на алтернативни сировини нуди значителни придобивки за животната средина преку зачувување на природните ресурси и има потенцијал да ги намали нашите емисии на јаглерод и отпадот што го создаваме.

На овој начин се поврзуваме со нашите засегнати страни преку пренесување на нашето знаење и стручност за одржување соработка со вработените,

купувачите, деловните партнери, локалните заедници и академската заедница.

Нашите производи и услуги се користат во различни активности почнувајќи од големи инфраструктурни проекти (патишта, аеродроми, болници, училишта итн.) до објекти за домување, комерцијални објекти и социјални проекти. Активно промовираме нови производи што ќе го подобрат квалитетот и трајноста на објектите за нашите купувачи, како и методи и материјали што ќе ја олеснат градежната активност или ќе придонесат кон намалување на влијанието врз животната средина.

Ние обезбедуваме безбедна и здрава средина за нашите вработени и го поттикнуваме нивното континуирано учење.

Покрај тоа, се фокусираме на обезбедување вредност за општеството преку нашата заложба за поддршка на одржливиот развој на заедниците во близина на нашите деловни активности.

Рехабилитирани околу
44,000 m² активни
рудници со садење локални
дрвја во 2018 година

EP14L

Вкупната рехабилитирана
површина на рудниците
за лапорец изнесува
180,000 m²

EP14L

Намалување на
користењето на природните
ресурси и фосилното
гориво преку замена со
алтернативни горива

EP21L

4.938.000 евра
како даноци кон државната и
локалната власт

68.237.000 евра
на добавувачи на стоки и услуги
(од кои 41,63% на локални
добавувачи)

130.000 евра
донација за локалната
заедница

4.800.000 евра
за плати и надоместоци на
вработените

Во просек секој вработен
поминал **40 часа** обука

Материјални прашања

Нашата постојана заложба за континуирана соработка со сите наши засегнати страни ни помага да изградиме

доверба, го подобрува нашето разбирање за нивните проблеми и ја зајакнува нашата врска.

Нашиот пристап кон соработката со засегнатите страни и материјалноста

Издаваме годишни извештаи и се фокусираме на битните прашања за нас и за засегнатите страни. Проценката на материјалноста ја правиме на секои две

години. Во 2018 година го следевме истиот пристап како Групацијата ТИТАН и доброволно ја усвоивме Агендата за одржлив развој на ОН 2030.

Оценка на материјалноста на УСЈЕ 2016 - 2018

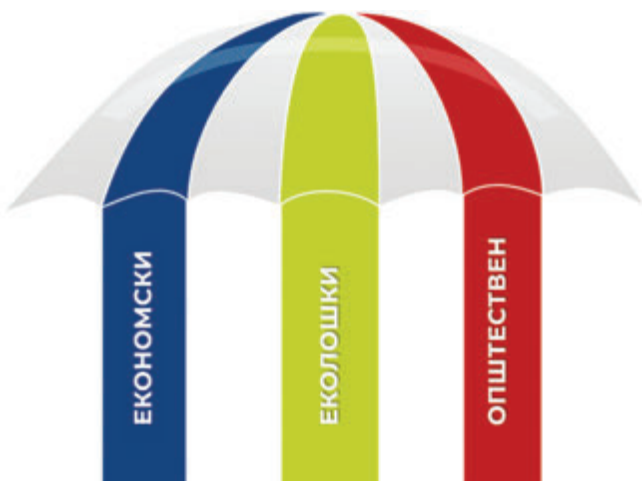

Материјални прашања 2018 - 2020

Имајќи ги предвид потребите на засегнатите страни, во 2018 година Одборот за корпоративна општествена одговорност, Централниот одбор за управување и директорот за КОО на Групацијата ТИТАН ги ревидираа материјалните прашања и ги утврдија материјалните прашања за периодот 2018 - 2020:

Главни столбови на нашите деловни активности:

Општествен столб

„Ние се стремиме да го развиеме понатаму нашиот специфичен пристап кон општествениот ангажман внатре и надвор од нашата компанија. Нашиот ангажман треба да се одликува со скромност и автентичност; главно се однесува на локалните заедници каде што работиме и се води од ентузијазмот, енергијата и компетенциите на нашите луѓе“.

Во 2018 година, покажавме напредок во сите три главни области на одржливост: економска, еколошка и општествена. Иако сме горди на нашите достигнувања, признаваме дека сè уште има работа пред нас и посветени сме да продолжиме да поставуваме цели за напредок што ќе придонесат кон понатамошно подобрување.

Усогласување на нашите стратешки цели со целите за одржлив развој на ОН

Ги проширивме нашите цели за одржливост за 2030 година како резултат на нашата амбиција да бидеме во согласност со нашата Групација, истовремено одговарајќи на локалните потреби, со цел да се изгради нашиот специфичен пристап кон општествените заложби. Нашите Цели за одржлив развој ја истакнуваат нашата заложба за одржливост и унапредување на нивото на перформансот за минимизирање на емисиите на SO_x, NO_x и прашина (EP31L & EP32L & EP33L), а продолжуваме да се фокусираме на долгорочно намалување на емисиите на CO₂ (EP18L & EP19L & EP20L).

Уште во 2015 година ја усогласивме нашата стратегија за одржливост со целите на ОН за одржлив развој. Со развивање и обезбедување решенија за постигнување

на Целите за одржлив развој, откриваме нови можности за раст и ги намалуваме ризиците на кои е изложена нашата компанија. Ги користиме Целите за одржлив развој како општа рамка за обликување, управување, комуницирање и известување за нашите стратегии, цели и активности. Во ноември 2018 година, Одборот за општествена одговорност на УСЈЕ и Тимот за КОО на ТИТАН заедно ги утврдија материјалните прашања и приоритетите за наредниот двегодишен период.

Како поддршка на долгорочната посветеност на Групацијата кон Агендата за одржлив развој на ОН 2030, УСЈЕ директно ги поврзува своите цели и приоритети до 2030 година со Целите за одржлив развој, кои се утврдени низ процесот за проценка на материјалноста како најреlevantен за бизнисот.

Цели за одржлив развој што се приоритетни за нашата дејност

Цели за одржлив развој што ги дополнуваат нашите главни приоритети

Материјално прашање	Ниво на приоритет	Кој е засегнат? (засегнати страни)	Што значи тоа за УСЈЕ?	Поврзаност со целите за одржлив развој
Безбедност и здравје	1	Вработени Деловни партнери Државни институции Граѓански здруженија	Добросостојба на нашите луѓе и изведувачи Постојана заложба	
Управување со животната средина	2	Вработени Локална заедница Деловни партнери Граѓански здруженија Државни институции	Начин да се подобри работењето и да се одржи лиценцата за работа	
Управување и развој на луѓето	3	Вработени Деловни партнери Локална заедница	Грижа за луѓето, обука, развој, планирање на наследувањето функции, задржување на талентите, посакуван работодавач	
Одржливост на заедниците	4	Локална заедница Деловни партнери Вработени	Интеракција со локалните заедници, дијалог и вклученост на засегнатите страни, соработка/ партнерства	
Односи и задоволство на купувачите	5	Вработени Купувачи Деловни партнери Инвеститори	Конкурентност	
Политичка и општествена нестабилност	6	Вработени Локална заедница Инвеститори	Политичката нестабилност влијае врз работењето и одржливиот развој на УСЈЕ	
Управување и транспарентност (вклуч. етика)	7	Вработени Деловни партнери Локална заедница Општество во целина	Начинот на кој УСЈЕ работи и раководи со својот бизнис	
Синцир на набавки	8	Деловни партнери Локална заедница Вработени Инвеститори	Воспоставени системи за да се обезбеди избор и соработка со добавувачи што се во согласност со вредностите и стандардите на ТИТАН Потреба да се обезбеди имплементација	
Климатски промени и енергија	9	Вработени Деловни партнери Локална заедница Граѓански здруженија Државни институции	Сведување на минимум на влијанието врз климатските промени	

Индекс на клучните показатели за создавање вредност

Цели за одржлив развој 2030	Показатели за грижа за создавање вредност за одржливост	Глобален секторски пристап на ТИТАН
	Управување и развој на луѓето	
Цели за одржлив развој 3, 4, 5 и 17	Плати, пензии и социјални придонеси, вкл. дополнителни придонеси	ТИТАН стандарди и МСФИ
	Инвестиции во ангажман на директни вработени, како вкупни расходи	UNCTAD 4.3.1 и МСФИ - поврзани со SP59, SP60 и SP61
Цели за одржлив развој 6, 7, 13, 15 и 17	Одржливост на животната средина	
	Зелени инвестиции	ТИТАН стандарди и UNCTAD 7.b.1 - поврзани со EP74
Цели за одржлив развој 4, 9, 11 и 17	Одржливост на заедниците	
	Вкупна потрошувачка за добавувачи, локални и меѓународни, за стоки и услуги	ТИТАН стандарди и МСФИ
	Даноци на национални и локални власти	ТИТАН стандарди и МСФИ
	Поддршка на проекти во заедницата, како донации	UNCTAD 17.17.1 и МСФИ - поврзани со SP70, SP71 и SP72
Цели за одржлив развој 4, 8, 12 и 17	Финансиска одржливост	
	Плаќања во готово, на акционери и на малцински сопственици	ТИТАН стандарди и МСФИ
	Инвестиции за истражување и развој и иновации како вкупни трошоци	Стандарди на ТИТАН и UNCTAD 9.5.1
	Додадена вредност	UNCTAD 8.2.1, 9.4.1, 9.b и МСФИ
	Нето додадена вредност	UNCTAD 8.2.1, 9.b и МСФИ

Цели за одржливост до 2030 година

Цементарница УСЈЕ е една од компаниите што ја доби наградата „Предводник на целите на одржливиот развој“ доделена од локалната мрежа на Глобалниот договор на ОН на Северна Македонија, во соработка со Делегацијата на ЕУ и НВО „Конект“ и „Агора“. Цементарница УСЈЕ ја доби наградата за своите активности во имплементацијата на принципите на Глобалниот договор на ОН во сите свои деловни практики, а особено во областите на здравје и благосостојба, одговорна потрошувачка и производство, заштита на животната средина и партнерство за остварување на целите на Глобалниот договор.

- 2) Цементен производ дефиниран според WBCSD/CSI
- 3) 2012 е базичната година за емисиите на CO₂
- 4) 2010 е базичната година за податоци за животна средина кои не се емисии на CO₂

Резултати на компанијата

Финансиски резултати

Нефинансиски резултати

Безбедност и здравје при работа

Нашите вработени

Нашите деловни партнери – купувачи и добавувачи

Заштита на животната средина

Придонес кон одржливи заедници

Финансиски резултати

2018 година се карактеризираше со стабилни, солидни резултати за УСЈЕ. Приходот на компанијата се зголеми за 1% во споредба со 2017 на 4269 милиони денари. Добивката пред камата, оданочување и амортизација EBITDA во 2018 година се намали за 1,05% во споредба со 2017 година.

 ПРИХОДИ 2017: 4 248 мил. МКД 2018: 4 269 мил. МКД	 EBITDA 2017: 1 348 мил. МКД 2018: 1 288 мил. МКД	 НРАТ: нето-добивка по оданочување 2017: 1 093 мил. МКД 2018: 1 048 мил. МКД
 CAPEX 2017: 257 мил. МКД 2018: 277 мил. МКД	 ROCE (ЕБИТ/Ангажиран капитал) 2017: 38,03% 2018: 35,24%	 Добивка по акција 2017: 1 939 МКД 2018: 1 860 МКД

Обем на продажба

 Цемент 2017: 938 000 тони 2018: 942 000 тони	 Готов бетон 2017: 25 000 м³ 2018: 13 000 м³	 Агрегати 2017: 75 000 тони 2018: 93 000 тони
---	--	---

Нефинансиски резултати

Безбедност и здравје при работа

Продолжуваме со добрите практики од претходните години, но исто така воведуваме и нови иницијативи од Групацијата. Подигнувањето на свеста за безбедноста и здравјето при работа преку создавање соодветна култура и прифаќање дополнителни безбедносни практики како „редовен“ дел од работата се клучни предуслови за градење одржлив систем за безбедност и здравје. Во овој контекст, секој вработен е еднакво важен при што директниот пристап, слушањето и почитувањето на нивното мислење, нивното директно инволвирање, се главните алатки за постигнување високо ниво на безбедност и здравје на работното место.

Директните и интерактивни обуки се една од најкорисните алатки. Така, нашите вработени посетија вкупно 3.873 часа обуки (14,7 часа/вработен), додека изведувачите посетија вкупно 892 часа (4,0 часа/вработен).

Во групите за контрола на безбедноста, покрај инженерите и техничарите, оваа година вклучивме и десет искусни вработени. Веруваме дека ова ќе му даде дополнителна вредност на овој процес.

Во 2018 година нашите вработени пријавија 390 инциденти. Со цел да се поттикне оваа директна вклученост, продолжуваме со системот на доделување награди, па оваа година доделивме пет вредни награди. Како дополнителна алатка за мотивација се преземаат корективни мерки врз основа на пријавениот инцидент. Така, 390 извештаи, 34 ревизии и 38 безбедносни патроли резултираа со 904 корективни мерки. До крајот на годината успеавме да завршиме 686 од нив или 76%.

Фокусот беше ставен на истрага на инцидентите, истакнувајќи ги не само директните причини, туку повеќе и длабинска анализа на причините за инцидентите. Тимови на вработени напорно работеа на 35 истраги на инциденти.

Воведовме нов систем за управување со изведувачите. Четиринаесет главни изведувачи беа систематски ревидирани, по што следуваа директни интервјуа во однос на областите за подобрување.

Поткомитетот за управување со изведувачи издаде 26 писмени предупредувања или казни за изведувачите вклучени во посериозни инциденти.

Добрите резултати беа потврдени од неколку надворешни ревизии и три внатрешни контроли за безбедност и здравје при работа спроведени од Групацијата.

Системот за безбедност и здравје се состои од широк спектар писмени процедури и упатства. Во рамките на процесот на негово континуирано подобрување, беа ревидирани повеќе од 10 упатства, а беа воведени и неколку нови упатства.

Во декември имавме успешна ревизија на стандардот OHSAS 18001 спроведена од надворешно сертификационо тело.

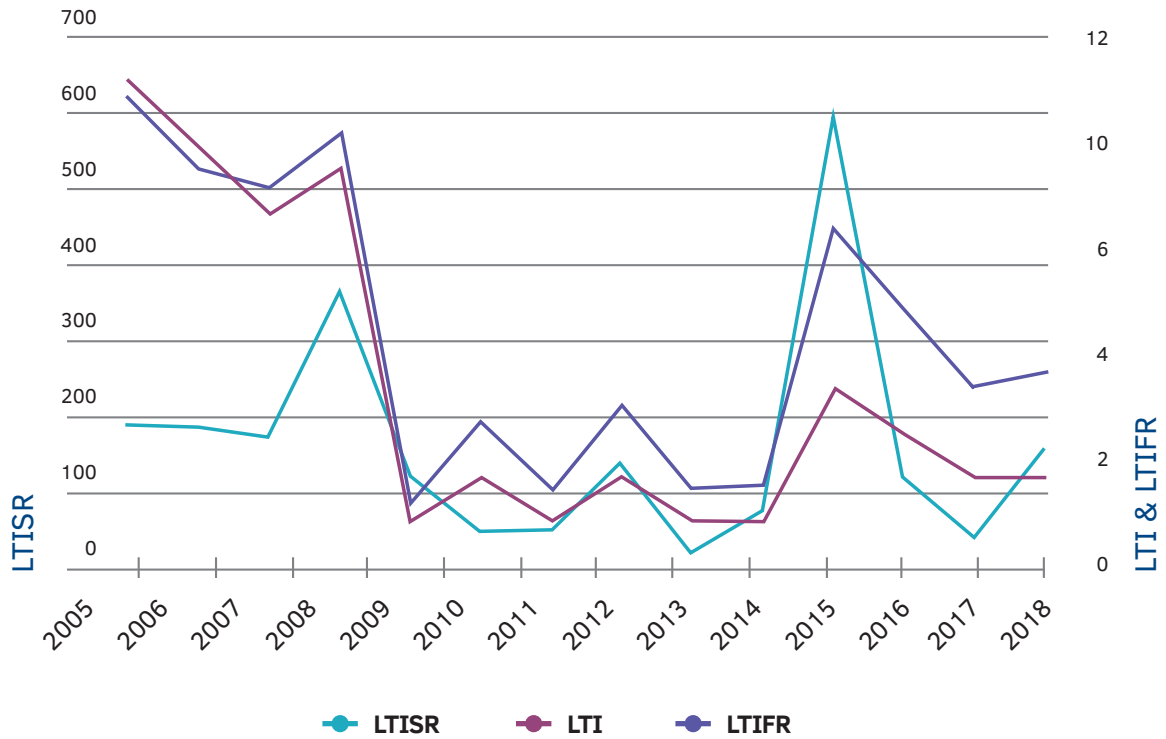
Подобрувања на безбедноста и здравјето при работа:

Напредок во известувањето за избегнати инциденти	Најдобар процес на истрага на инциденти во рамките на Групациската	Поставени лични цели за безбедност и здравје при работа за менаџерите и за раководителите	Интервјуа и оценување на изведувачите на годишно ниво
Некои вработени покажаа добри знаења и увереност во изјавите	На крајот од годината беше воведено ново упатство (ревидирано) за скелиња, вклучувајќи и обука за сите засегнати вработени	Редот и општата чистота во фабриката се подобруваат	Подготвени, дистрибуирани и комуницирани „Кратки планови за вонредни ситуации“

Показатели за безбедност и здравје при работа

	ПОКАЗАТЕЛИ	ЦЕЛ 2018	РЕЗУЛТАТ 2018	РЕЗУЛТАТ 2017	ЦЕЛ 2020
1	Број на пријавени фатални случаи (цела година) - Директни вработени	0	0	0	0
2	Број на пријавени фатални случаи (цела година) - Изведувачи	0	2	0	0
3	Број на повреди (цела година) - Директни вработени	0	2	2	0
4	Број на повреди (цела година) - Изведувачи	0	3	1	0
5	Стапка на смртност - Директни вработени	0	0	0	0
6	Стапка на зачестеност на повреди - Директни вработени	0	4,23	3,97	0
7	Стапка на зачестеност на повреди - Изведувачи	0	6,57	2,28	0
8	Стапка на сериозност на повреди - Директни вработени	0	152,29	39,75	0
9	За малку избегнати несреќи	30	30	35	30
10	Стапка на извршување безбедносни контроли	100%	94,4%	100%	100%
11	Стапка на извршување безбедносни контроли	100%	63%	68%	100%
12	Завршени препораки, забелешки и корективни дејства	>80%	75,3%	83%	>85%
13	Часови обука по вработен (директни + изведувачи)	11	9,78	10,32	11
14	Часови обука по вработен (само директни)	14	14,69	13,03	14
15	Часови обука по вработен (само изведувачи)	6	3,99	6,77	6
16	Внатрешни безбедносни контроли	36	34	33	36
17	Надворешни безбедносни контроли (вклучувајќи и групациски контроли)	Н/П	5	5	Н/П
18	Безбедносни прошетки	60	38	41	60
19	Безбедносни состаноци	10	6	8	10

БЗР индикатори (историски тренд)

Нашите вработени

Нашите вработени се суштински дел од нашиот успех и затоа се стремиме да изградиме долгорочни односи со нив, како и со нашите изведувачи и со локалната заедница. Нивниот развој е наш приоритет и ние се стремиме да обезбедиме еднакви можности за нивно професионално и кариерно унапредување.

Број на вработени во 2018

Директни	2015	2016	2017	2018
Мажи	254	245	236	224
Жени	53	46	41	40
Вкупно	307	291	277	264
Изведувачи	2015	2016	2017	2018
	200	195	212	219

Еднакви можности

Нашата компанија е свесна дека луѓето се клучни за нашата одржливост, затоа ги почитуваме правата на вработените, обезбедуваме плати што ги задоволуваат добрите практики на локалната индустрија и обезбедуваат најдобра можна безбедна работна средина, како и можности за развој. Ние ја цениме разликоста во сите аспекти.

Вработени според националност во 2018

Националност	Процент
Македонци	85%
Срби	2%
Албанци	5%
Турци	6%
Друго	2%

Вработени според пол (просек) во 2018

Просечен број директни вработени според категорија и пол во 2018

	Мажи	Жени	Вкупно
Менаџери	16	6	22
Топ менаџери	4	1	5
Администрација/ технички персонал	58	30	88
Работници	145	3	148

Нововработени во 2018

Под 30 г.		30-50 г.		Над 50 г.		Вкупно	
Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени	Мажи	Жени
0	2	3	3	1	0	4	5

Вработени од локалната заедница во 2018

Мажи	Жени	Вкупно	Вработени од локалната заедница	Процент
70	11	81	81/264	31%

Флукуација на вработени 2018

Вработени на крај од годината / Вкупно останати / Флукуација	Под 30		30-50		Над 50			
	М (Бр.)	Ж (Бр.)	М (Бр.)	Ж (Бр.)	М (Бр.)	Ж (Бр.)		
258	26	10%	2	1	5	1	14	3

Број на изведувачи во 2018

Број на изведувачи

219

Процент на жени во менаџментот во 2018

Мажи	Жени	Вкупно	Процент на жени
20	7	27	25,93%

Вработени што се членови на синдикат во 2018

Мажи членови на синдикат	Жени членови на синдикат	Вкупно вработени членови на синдикат	Просечен број вработени во 2018	Процент
176	20	196	264	74,24%

Човекови права

Почитувањето на човековите права е еден од нашите основни принципи и составен дел од Кодексот на однесување на Групацијата. Политиката за човекови права ги вклучува принципите предвидени во Универзалната декларација за човекови права, Меѓународниот пакт за граѓански и политички права и Меѓународниот пакт за економски права. Оваа политика има за цел да ја зајакне свесноста и да обезбеди почитување на човековите права во целата компанија, градејќи и зачувувајќи ја нејзината репутација како одговорен корпоративен субјект. Секој нов вработен во текот на програмата за воведување во работа во Секторот за човечки ресурси добива кратка обука за човекови права. УСЈЕ има вкупно 9 нови вработени во 2018 година, кои добија едновременна обука за човековите права во 2018 година (вкупно 9 часа обука).

Заштита на лицата што пријавуваат несоодветно или незаконско однесување

Заштитата на правата на лицата што пријавуваат несоодветно или незаконско однесување е главен дел од пристапот што го има УСЈЕ во рамките на доброто корпоративно управување. Имаме воспоставено процедури за пријавување поплаки, инциденти или прашања поврзани со Кодексот на однесување и политиките на ТИТАН. УСЈЕ направи и чекор понатаму со воведувањето правилник, со кој се предвидува заштита на правата на лицата што пријавуваат несоодветно или незаконско однесување и со назначувањето овластено лице кое е одговорно за примање извештаи од овие лица. Новиот правилник ги утврдува постапките за известување, вклучувајќи ги и чекорите што треба да се преземат за да се заштити анонимноста на оние што пријавуваат.

Во согласност со овие активности, беа поставени „жолти“ кутии на различни локации низ фабриката, во кои вработените и другите засегнати страни може да пријават каков било инцидент или случај, за кој оправдано сметаат дека е несоодветен.

Нашите вработени беа целосно информирани и обучени за нивните права и постапката за известување, кои произлегуваат од Правилникот за заштита на лицата што пријавуваат несоодветно или незаконско однесување со вкупно 223 часа обука.

223 часа обука на вработените за заштита на лицата што пријавуваат несоодветно или незаконско однесување

Развој на вработените

Вкупно обучени вработени според пол во 2018

Вкупно обучени вработени	Процент	Обучени мажи	Обучени жени	% на обучени жени во обучените вработени	% на обучени жени во вкупниот број на вработени
264	100%	224	40	15,15%	15.15%

Вкупно часови обука според тема и според пол во 2018

Тема	Часови за мажи	Часови за жени
Усогласеност	189	42
Животна средина: системи за грижа и управување	216	96
Безбедност и здравје при работа	3425	448
Управување и менаџерски вештини	175	36
Нетехнички вештини и специјализација	938	807
Друго	267	445
Техничко знаење и основни компетенции	2656	691
Вкупно:	7866	2565

Обучени вработени според старосна група и пол во 2018

Под 30 г.			30-50 г.		
Обучени мажи	Обучени жени	Вкупно обучени	Обучени мажи	Обучени жени	Вкупно обучени
16	5	21	76	20	96

Над 50 г.			Вкупно		
Обучени мажи	Обучени жени	Вкупно обучени	Обучени мажи	Обучени жени	Вкупно обучени
132	15	147	224	40	264

Вкупно часови обука по вработен во 2018

Вкупно часови обука	Вкупно часови обука за мажи	Вкупно часови обука за жени	Вкупно вработени (просек)	2018 Мажи (просек)	2018 Жени (просек)	Просечно часови обука за мажи	Просечно часови обука за жени	Просечно часови обука по вработен
10 431	7866	2565	264	224	40	35	64	40

Вкупно вложување во обука по вработен 2018

Вработени (просечно)	Вкупно вложување во евра	Вложување по вработен во евра
264	40.081	152

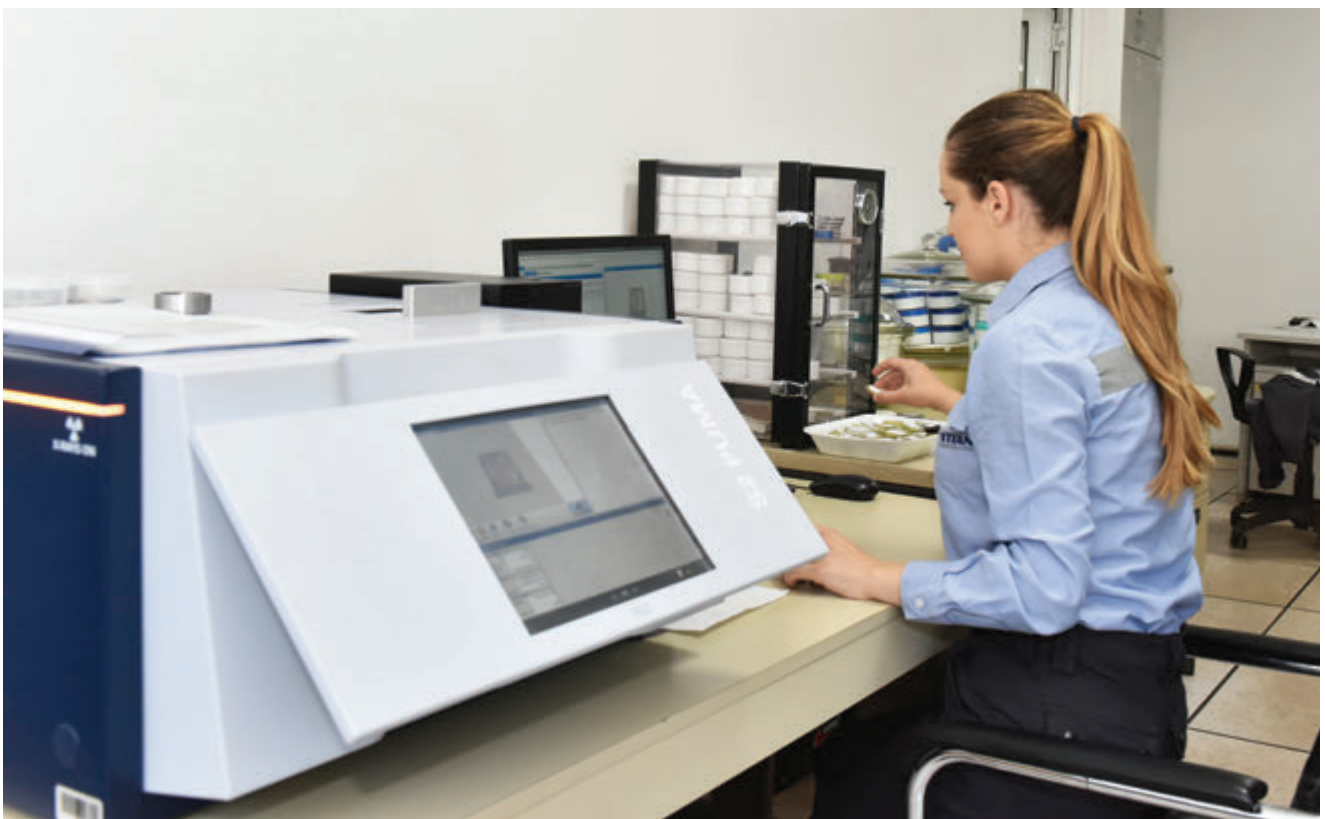
Вкупно часови обука за изведувачи во 2018

Број на часови обука за изведувачи

892

Вкупно обучени вработени по категорија, старосна група и пол 2018

	Под 30 г.			30-50 г.			Над 50 г.		
	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно
Менаџери	0	0	0	13	6	19	3	0	3
Топ менаџери	0	0	0	1	0	1	3	1	4
Администрација/ Технички персонал	6	4	10	19	13	32	33	12	45
Работници	10	1	11	43	1	44	93	2	95
Вкупно	16	5	21	76	20	96	132	15	147

Вклучување на вработените

Ден за комуникација со вработените

Традиционално, Денот за комуникација со сите вработени беше организиран на 4 мај 2018 година. Главниот извршен директор ја претстави бизнис-стратегијата и резултатите на Групацијата ТИТАН и УСЈЕ во последниот период, како и стратегијата и плановите за во иднина. Тој, исто така, ја нагласи важноста на платформата за лидерство на ТИТАН за вработените и ги истакна придобивките од воведувањето алтернативни горива. Менаџерот за безбедност и здравје ја истакна важноста на безбедноста и здравјето во нашата фабрика. Настанот продолжи со церемонија на доделување јубилејни награди на вработените по повод 40, 35, 30 и 10 години стаж во компанијата.

Програми за добросостојба и бенефиции на вработените

Јубилејни награди

Дополнителни медицински прегледи

Исплата на дополнителни отпремнини

Дополнителен бонус за годишен одмор

Ваучери за новогодишен подарок

Помош во материјали и услуги и финансиска помош

Програма за стипендии и училишни пакети за секое дете

Новогодишни прослави за вработените и за нивните деца

Онлајн платформа unTe People во УСЈЕ

Во 2018 година, УСЈЕ започна да ја користи новата онлајн платформа unTe People, која беше промовирана на ниво на Групацијата ТИТАН. unTe People се базира на SAP Success Factors, едно од водечките софтверски решенија за управување со човечки капитал достапно на „облак“, приспособено да ги задоволи нашите потреби. Платформата ќе овозможи подобрување на искуството на вработените во врска со процеси поврзани со човечките ресурси и поедноставување на нашите секојдневни активности. Врз основа на алатки што претставуваат најдобра практика, платформата ќе го олесни пристапот до информациите на вработените, управувањето со перформансите, учењето и развојот на вработените и споделувањето на проектни и тимски информации на дигитален, брз и едноставен начин. Платформата, исто така, го прикажува управувањето со таленти и процесите за перформансите на вработените и ги вклучува сите вработени во секојдневните прашања поврзани со персоналот. Како дел од Групацијата ТИТАН, ги промовираме и дополнителните составни делови на нашиот процес за развој на перформанси, базирани на платформата „Лидерство на ТИТАН начин“ преку специјализирани курсеви за обука и нов процес на калибрација на перформансите.

Нашите деловни партнери – купувачи и добавувачи

УСЈЕ е компанија посветена на градење силни и долготрајни односи со купувачите и добавувачите засновани на доверба и заеден развој. Поддршката на локалните заедници во средините каде што се наоѓаат погоните на ТИТАН претставува составен дел од нашата корпоративна филозофија. За таа цел, ние сакаме да ја зголемиме соработката со локалните добавувачи и изведувачи.

Посветени сме кон создавање вредност за нашите вработени, локалната заедница, добавувачите и купувачите преку јакнење на нашите основни вредности, примена на етички деловни практики, отворена и континуирана комуникација со сите засегнати страни и решавање на нивните најважни проблеми.

Вреднување на купувачите

И покрај нашето значително присуство на пазарот, останавме фокусирани на еден од нашите основни приоритети: да ги слушаме и да останеме блиски со купувачите. Нашите континуирани напори да ги идентификуваме нивните потреби и барања и да им покажеме почит, беа демонстрирани преку редовните посети на нашите продажни тимови. Преку оваа директна врска се обидовме да им обезбедиме најдобра техничка поддршка и консултации во врска со производот, услугите, конкретниот процес на производство, оптимизацијата на рецептурите за цемент и пренос на нашето долгогодишно практично знаење и експертиза.

За да постигнеме извонредност во резултатите во сите области, продолживме со нашите деловни активности за подобрување на услугите за купувачите. Успешно ја завршивме автоматизацијата на продажниот процес и услугите за подобрување на искуството на купувачите. Покажувајќи ја нашата посветеност кон купувачите за да ги задржиме нивното задоволство, развивме доволно флексибилен систем за да ги задоволиме различните видови нарачки, овозможувајќи лесно и брзо товарење, намалување на просечното време на чекање, прецизно фактурирање итн.

Понатаму, свесни сме дека лојалноста на купувачите треба да се негува и тоа нè охрабри за првпат да спроведеме анкета за задоволство на купувачите со помош од експертска агенција што собираше податоци од 303 компании кои учествуваа во истражувањето. Наш приоритет беше да добиеме детален увид во тоа како се користат нашите производи и каде можеме да направиме подобрувања. Со цел да се обезбеди висока точност во собирањето податоци, истражувањето беше спроведено преку директни интервјуа на самото место. Фактот дека

индексот на задоволство на купувачите е 89/100, уште еднаш потврди дека купувачите добро ја перципираат нашата компанија.

Дополнително, во текот на 2018 година, обезбедивме бесплатно уште 6 силоси и придружна опрема за складирање цемент за корисниците. Ова го зголеми сегашниот број на повеќе од 70 силоси низ целата земја и придонесе да ги задржиме нашите добри односи со купувачите.

Одговорен синџир за набавки

Нашиот синџир за набавки се состои од различни деловни партнери, кои ни обезбедуваат услуги (како изведувачи) и производи (како добавувачи). Ние главно ги користиме локалните изведувачи за одржување машини и операции, кои во голема мера се капитално интензивни активности, како и за чистење и угостителски услуги како трудоинтензивни активности. Ова придонесува за заедницата во која работиме, создавајќи локални работни места, иако ние и централно, преку меѓународни добавувачи, обезбедуваме потребни производи какви што се горива, технологија и машини.

Нашиот прирачник и Кодексот на однесување при набавките вклучуваат одредби против поткуп и етички постапки во набавките, кои нашите луѓе ги следат. Договорите со нашите добавувачи и изведувачи вклучуваат клаузули поврзани со обврската на изведувачите да ги почитуваат здравствените и безбедносните, трудовите и човековите права и стандардите и прописите за животната средина, за што и потпишуваат декларација. Општите прописи и услови се транспарентно објавени на веб-страницата на УСЈЕ (http://usje.com.mk/General_terms_for_procurement_of_goods.pdf). Системот за управување со изведувачите на УСЈЕ обезбедува безбедно работење и однесување на изведувачите во нашата околина.

Заштита на животната средина

Целосно свесни дека нашето работење зависи од користењето на природните ресурси, ние сме посветени на активности што го намалуваат влијанието од нашите активности врз животната средина. Следејќи ја нашата визија за ублажување на ефектите од нашето работење врз животната средина, се стремиме да бидеме признаени како една од водечките компании во нашата индустрија во поглед на одржливоста и грижата за животната средина.

УСЈЕ е првата компанија во земјата што целосно ги спроведе активностите од Оперативниот план од А-интегрираната еколошка дозвола издадена во 2011 година и Изменета А-ИСКЗ издадена во 2013 година од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП). Компанијата има воспоставено, документира, имплементира и одржува систем за управување со животната средина и постојано ја подобрува неговата ефикасност во согласност со барањата на стандардот ISO 14001:2015. Системот е креиран со цел да ги опфати сите еколошки прашања во врска со производството и експлоатацијата во рудниците. Системот се одржува и се ревидира на годишна основа заради негова

усогласеност. Во 2018 година ги ажуриравме стандардите ISO 14001 и 9001 во согласност со најновата верзија од 2015 година, а истовремено ги интегриравме во единствен Систем за управување со квалитетот и животната средина.

Преку нашиот пристап кон КОО, имаме за цел да одговориме на следните еколошки аспекти: емисии, отпад, енергија, вода, биодиверзитет, климатски промени, суровини, бучава и вибрации.

Цементарница УСЈЕ постојано се стреми да одговори на дефинираните предизвици во однос на животната средина. Во оваа област, целосно ги имплементираме политиките на ТИТАН, кои гарантираат сигурно и транспарентно управување со животната средина во согласност со најдобрите меѓународни практики. Мониторинг, мерење, известување, соработка, континуирано постапување и подобрување е начинот на кој ги третираме различните аспекти поврзани со животната средина.

Цел	Резултати 2018	Цели за 2020
Потрошувачка на вода (EP07L)	152,7 л/цемент	УСЈЕ останува посветена на одржување на сегашното ниво на извонредност во заштита на животната средина во однос на оваа цел
Емисии на прашина (EP31L)	6,10 mg/Nm ³ за Печка 3 и 4,53 mg/Nm ³ за Печка 4 или 5,24 т/годишно и 4,50 т/годишно	<10 mg/Nm ³
SO _x емисии (EP33L)	10,28 mg/Nm ³ за Печка 3 и 26,1 mg/Nm ³ за Печка 4, или вкупно 8,83 т/годишно и 25,94 т/годишно	<20 mg/Nm ³
NO _x емисии (EP32L)	484,53 mg/Nm ³ за Печка 3 и 512,01 mg/Nm ³ за Печка 4, или вкупно 416,14 и 508,94 т/годишно	<600 mg/Nm ³
Учество во барем една иницијатива на глобално или национално ниво за заштита на животната средина и климатските промени	„Час на планетата Земја“, „Европска недела на мобилноста“, „Let's Do it“ итн.	Зголемување на нивото на свесност поврзано со заштитата на животната средина и климатските промени

Климатски промени

Мерење на нашиот CO₂ отпечаток

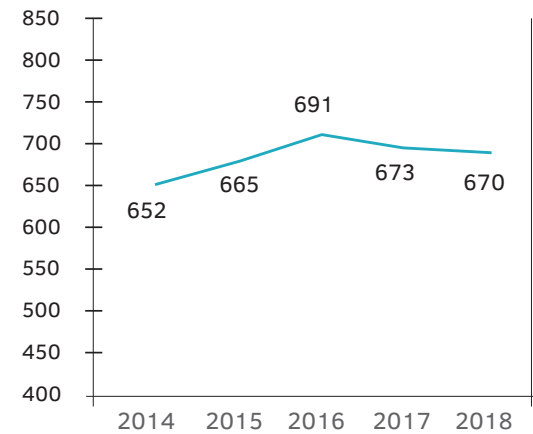
Глобалното производство на цемент е трет по големина извор на антропогени емисии на јаглерод диоксид. Затоа, ова прашање се смета за еден од најважните предизвици во Групацијата ТИТАН, како и во нашата фабрика како дел од неа.

Вкупната емисија на директен CO₂ е збир на директни емисии (калцинација на материјал, употреба на горива) и индиректни емисии (користење електрична енергија).

Како дел од Групацијата ТИТАН, го следиме протоколот WBCSD/CSI⁵ за пресметка и известување за емисиите на

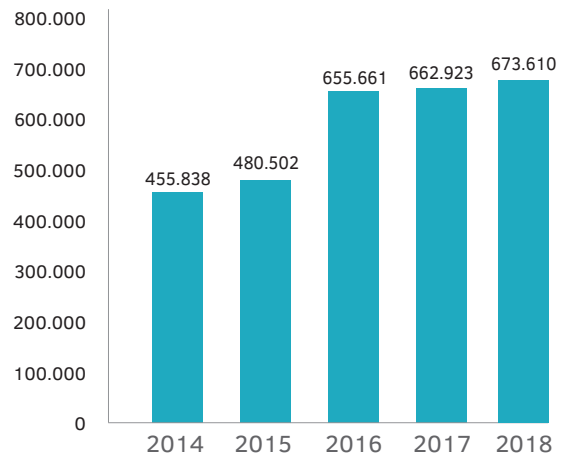
CO₂. Во согласност со овој протокол, пресметувањето и пријавувањето на CO₂ и енергија се врши редовно, и покрај тоа што ова не е законско барање во Република Северна Македонија. Во 2018 година вкупните директни CO₂ емисии на УСЈЕ изнесуваа 0,674 милиони тони, додека специфичните емисии на CO₂ беа 669,64 kg CO₂/t цементни производи (EP18L), што е за 0,52% помалку во споредба со 2017 година. Намалувањето на специфичните бруто-емисии на CO₂ се должи на намалениот сооднос клинкер-цемент во споредба со 2017 година.

Специфични емисии на бруто CO₂

—●— Специфични емисии на CO₂ (kg/t цементен производ)

Вкупни емисии на CO₂

Вкупни емисии на CO₂ (t(CO₂)/годишно)

5) (WBCSD, 2013. Стандард за CO₂ и енергетско сметководство и известување за цементната индустрија, верзија 3.0. Светски бизнис-совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цемент)

Енергетска ефикасност

Мерките за енергетска ефикасност и заштеда на ресурсите сè повеќе се препознаваат како значаен начин за постигнување одржливо снабдување со енергија. Понатаму, тие ги намалуваат емисиите на стакленички гасови, ја зголемуваат безбедноста на снабдувањето, ги намалуваат трошоците, па дури ја поттикнуваат и конкурентноста. Производството на цемент е енергетски интензивен процес, кој бара големи количини енергија и горива, како и големи количини сировини. Поради оваа причина, индустријата за цемент има развиено низа технолошки решенија, кои овозможуваат намалување на енергетските потреби за производство на цементни производи.

Иницијатива за употреба на алтернативни горива во УСЈЕ

Генерално гледано, цементната индустрија придонесува кон ефектот на стаклена градина главно преку емисиите на јаглерод диоксид.

Околу 63% од емисиите на CO₂ од производството на клинкер доаѓаат од калцинирачката компонента (од материјалот), а околу 37% се од компонентата за гориво. Поради сложеноста на процесот на производство на клинкер, има многу малку простор за намалување на емисиите на јаглерод од калцинирачката компонента. Од друга страна, постојат можности за намалување на нашите отпечатоци со намалување на емисијата на CO₂ од компонентата за гориво.

На крајот од 2018 година, УСЈЕ започна со користење алтернативни горива како замена за фосилни горива, со стапка на замена до 15%. Алтернативните горива што се користат се горива од цврст отпад (RDF) и биомаса од земјоделски отпад (оризова лушпа), а одреден отпад од текстилната индустрија ќе биде воведен во блиска иднина.

Пред почетокот на користењето на алтернативни горива, УСЈЕ подготви детална студија за оценка на влијанието врз животната средина, направи сеопфатно истражување

Во 2018 година во УСЈЕ беа имплементирани неколку проекти за подобрување на енергетската ефикасност, какви што се замена и модернизација на внатрешно и надворешно осветлување, изработка на Студија за енергетска ефикасност (EE) и детални енергетски контроли за објекти. Друга активност за подобрување на енергетската ефикасност во 2018 година беше инсталирање на моторот со променлива брзина (VSD) на ID вентилатор на Печка 4, со што се намали потрошувачката на енергија за 4 kWh/t цемент. Проектот за подобрување на енергетската ефикасност во фабриката продолжува и во 2019 година, со активностите предложени во Студијата за EE и Енергетските ревизии на зградите.

за можни извори како на домашниот така и на меѓународниот пазар, изготви барање и доби дозвола за увоз на алтернативни горива и воспостави соработка со локалните компании што можат да нè снабдат со различни алтернативни горива. Исто така, во 2018 година, за да ги информираме сите засегнати страни, УСЈЕ организираше информативни состаноци, работилници и посета на погони.

Предности за животната средина:

- Намалување на употребата на необновливи (фосилни) горива и сировини
- Намалување на стакленичките гасови
- Обновување на енергијата наместо отстранување (хиерархија на отпадот)

Придобивки за општеството:

- Промовирање на политиката за управување со цврст отпад во општествата – избегнување на депонирање или на спалување земјишта и придружни емисии (воздух, земја, вода)
- Отворање нови можности за вработување/фокусирање на локално-регионално ниво

УСЈЕ има дозвола за употреба на алтернативни горива во согласност со националното законодавство

УСЈЕ има инсталирано најсовремена опрема за дозирање алтернативни горива од добавувачот „Schenk“

15% замена на вкупното гориво употребено за Печка 4 може да е од алтернативни горива (на термална база)

Со ова, УСЈЕ нуди решение за решавање на локалните предизвици во животната средина

Цементарниците како технологија се најпогодни за користење отпад како алтернативно гориво

Групацијата ТИТАН има големо искуство во употребата на алтернативни горива

Следење на емисиите

Следењето на емисиите во воздухот е предуслов за контролирање и намалување на влијанијата врз животната средина.

Ова ѝ овозможува на компанијата внимателно да ги следи емисиите во реално време и да преземе соодветни мерки. Во исто време, им дава на заинтересираните страни редовни, ажурирани информации за нашето работење. На наша иницијатива, резултатите од мониторингот се презентирани на веб-страницата на УСЈЕ како месечни извештаи за емисии од главните извори на емисии. Фабриката УСЈЕ известува во согласност со Насоките за следење и известување за емисии⁶.

Прашина

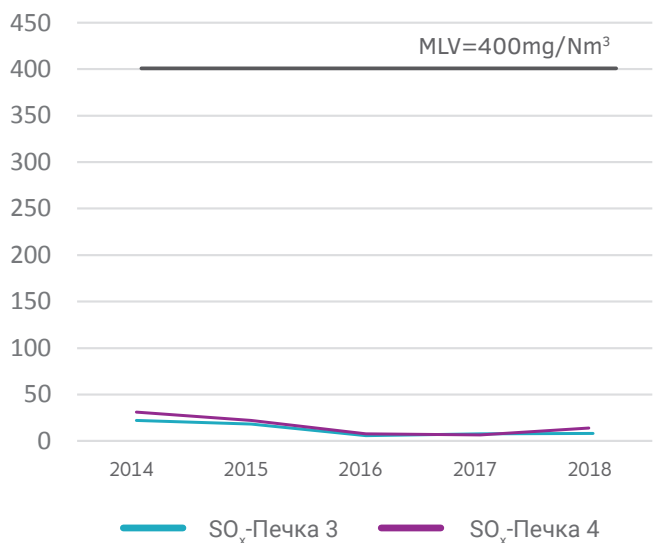
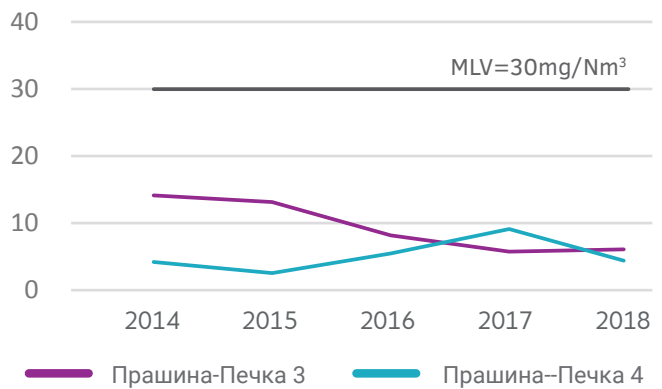
Во цементните фабрики, емисиите од печките претставуваат големи извори на емисија на прашина. Во 2018 година емисијата на прашина изнесуваше 5,24 тони за Печка 3 и 4,50 тони за Печка 4 годишно. Емисиите од прашина се многу пати под максимално дозволените граници (MLV) што се пропишани со регулативите за животна средина од нашите и од европските закони. Просечната концентрација на прашина за Печка 3 е 6,10 mg/Nm³, а за Печка 4 4,53 mg/Nm³. Максималната дозволена вредност е 30 mg/Nm³.

*MLV – Максимална дозволена вредност

SO_x

Присуството на сулфур (S) во суровините е примарна причина за SO_x емисии. Емисиите на сулфур диоксид во УСЈЕ се значително под максимално дозволените граници (MLV) утврдени со важечките регулативи во земјата како и регулативите на ЕУ. За 2018 година, просечната концентрација на SO_x за Печка 3 е 10,28 mg/Nm³, а за Печка 4 е 26,10 mg/Nm³, додека MLV е 400 mg/Nm³. Во 2018 година нашите активности резултираа со SO_x емисии од 8,83 тони за Печка 3 и 25,94 тони за Печка 4, соодветно. Намалувањето на SO_x емисиите на двете печки е резултат на спроведување селективна експлоатација во рудникот за лапорец.

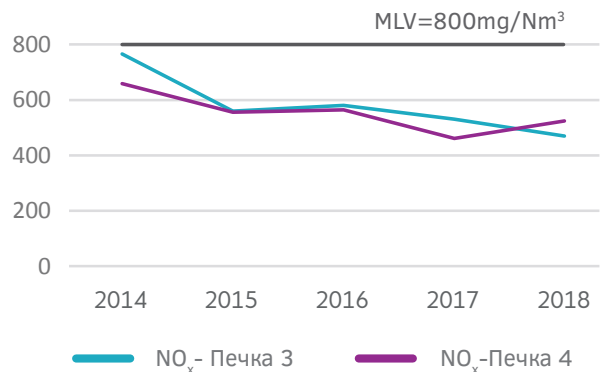
Вкупно емисии во 2018 година		
Прашина	т/годишно	9,74
NO _x	т/годишно	925,08
SO _x	т/годишно	34,77

⁶ Насоки за следење и известување за емисии во цементната индустрија, изменета верзија 2.0, 2012. Светски бизнис-совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цемент

NO_x

Согорувањето на високи температури резултира со емисија на NO_x. Во 2018 година, NO_x емисиите изнесуваа 416,14 тони за Печка 3 и 508,94 тони за Печка 4, соодветно. Вкупните емисии на NO_x беа во рамките на максимално дозволените граници (MLV) утврдени со нашето законодавство и регулативите на ЕУ. Просечната концентрација на NO_x за Печка 3 е 484,53 mg/Nm³ и 512,01 mg/Nm³ за Печка 4, додека националната MLV е 800 mg/Nm³. Намалувањето на емисиите на NO_x на двете печки е резултат на користење различни видови горива и користење на инсталацијата за селективна не-каталитичка редукција (SNCR). Оваа нова технологија се користи во нашата фабрика како метод за намалување на емисиите на азотни оксиди од 2014 година.

Минимизирање на бучавата

УСЈЕ се наоѓа во комбинирана индустриска и станбена зона, опкружена со улици со густ сообраќај. Затоа, тешко е да се направи разлика помеѓу бучавата што се создава од активностите во рамките на УСЈЕ и надворешните активности (сообраќај, други индустриски активности). Измерената бучава на точките за следење во периметарот на фабриката и рудниците не ги надминува пропишаните дозволените граници. Сепак, во 2016 година УСЈЕ во соработка со Факултетот за природни и технички науки во Штип спроведе Студија за следење со Акционен план за минимизирање на бучавата во близина на УСЈЕ. Во текот на 2018 година беа завршени приоритетните мерки според Акциониот план, а инвестициите за минимизирање на бучавата ќе продолжат и во 2019 година.

Управување со отпад (EP38L & EP39L)

Намалувањето, повторната употреба и рециклирањето сировини, енергија и отпад, се клучни елементи на политиката за животна средина на Групацијата. Со производството на клинкер и цемент не се создава отпад или отпаден нуспроизвод. Отпадот главно се добива од активности за одржување и отпад од пакување производи. Врз основа на најдобрите практики, отпадот се сепарира кај изворот, се собира и привремено се складира во дел наменет за складирање собран отпад. Во 2018 година безбедно одложивме околу 2.150 тони отпад, од кои 1.447 тони беа внатрешно реупотребени или рециклирани. Сите протечени материјали се мерат, се собираат и се враќаат во процесот. Со оваа постапка имаме детална анализа за постапување со целиот отпад што се генерира во фабриката. Специфичниот отпад што се произведува во фабриката се одложува на следниов начин:

Специфични количини отпад		
Вкупно специфична количина создаден отпад (освен тонер за печатачи и кертриџи)	kg/t клинкер	2,87
Специфична количина на отпад што се одложува надворешно	kg/t клинкер	0,94
Специфична количина на отпад што се одложува интерно	kg/t клинкер	1,93

Управување со водите (EP29L)

УСЈЕ користи таканаречена „сува технологија“ за производство на цемент, што значи дека вода не се користи за главниот процес на производство. Техничка вода се користи само како медиум за ладење и нема испуштање отпадни води од производството, во согласност со Упатството за известување и сметководство за вода⁷, кон кое УСЈЕ се придржува.

Во 2018 година УСЈЕ употреби вкупно 273.948 м³ вода, од кои 233.015 м³ се подземни води од нашите лиценцирани бунари и 40.933 м³ од јавната комунална водоводна мрежа. Зголемувањето на потрошувачката на подземни води е поради употребата на оваа вода за наводнување на зелените површини во фабриката, а нашата цел е да ги максимизираме ваквите површини.

Нашите постојани напори за заштита на водата како природен ресурс се рефлектираат во одржливото управување со водата во фабриката, кое вклучува:

- Употреба на водата од градската водоводна мрежа само за санитарни потреби
- Затворен систем за филтрирање и рециклирање на техничките води (за ладење на опремата)
- Одвојување на водите од канализацијата од атмосферските води и испуштање во градската канализациска мрежа
- Собирање на атмосферските води и водите од прскање на улиците од фабриката во отворени канали и нивно пречистување во пречистителната станица пред да се испуштат во приемникот.

⁷⁾ Протокол за известување за вода, 2014 година и Упатство за добри практики за сметководство за вода, 2016 година. Светски деловен совет за одржлив развој, иницијатива за одржливост на цемент

Биодиверзитет и управување со земјата (EP10L и EP11L и EP12L и EP13L и EP14L и EP15L)

Нашите операции во голема мера зависат од користењето на природните ресурси. Сеопфатните проценки на влијанието врз животната средина и плановите за рехабилитација ги опфаќаат сите аспекти на развојот, функционирањето, како и затворањето на рудниците. И традиционалните и новите методи за пошумување се користат за рехабилитација на рудниците. Сите активности за рехабилитација на рудниците и управување со биолошката разновидност на локалитетите се во согласност со Упатството за рехабилитација на рудници⁸, и Упатството за управување со биолошка разновидност⁹.

Вложуваме максимални напори да ги намалиме сите видови влијанија врз животната средина. Во согласност со овие напори, подготвена е Студијата за санација на рудници во сопственост на компанијата, изработена од Шумарскиот факултет во Скопје, како и План за зелен појас на периметарот на фабриката. За да се обезбеди квалитетно спроведување на овие планови, ангажиравме професионална компанија и дел од површините со вегетација беше преобразен во расадник за производство на садници потребни за реализација на целите утврдени во студиите.

Во рамките на овој проект, во 2018 година засадивме вкупно 42.902 растенија. Повеќе од 286.000 дрвја се засадени од УСЈЕ или донирани на трети страни за садење од 1998 година. На периферијата на каменоломите беа засадени 41.744 дрвја, 290 дрвца се насадија во рудникот за варовник во Говрлево и 635 растенија (дрвја, цветови и грмушки) беа засадени на зелените површини во фабриката. Продолжувајќи со практиките на КОО, нашата компанија им донираше 233 дрвја на соседите и на локалните заедници, што беа засадени на јавни зелени површини.

- 8) Упатство за рехабилитација на каменоломи, 2011 година. Светски деловен совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цемент.
- 9) Упатство за управување со биолошка разновидност (БМП), 2014. Светски деловен совет за одржлив развој, Иницијатива за одржливост на цемент.

Циркуларна економија

Соочени со ограничена достапност на конвенционалните горива и суровините и уште понеизвесната иднина во тој поглед, современото општество бара одржливи решенија за користење и зачувување на природните ресурси, истовремено минимизирајќи го влијанието врз околината. Особено вредни се практиките со кои отпадните производи од една индустрија или активност стануваат суровини или извор на енергија за друга.

Концептот на циркуларна економија се здоби со значителна важност, пошироко продирајќи и распространувајќи се во последните десет години. Земјајќи го предвид целиот животен циклус на производот, кружната економија нуди алтернативен модел што промовира повторна употреба, поправка, реновирање и рециклирање, реупотреба на ретки суровини и трансформирање на отпадот во ресурс. Цементната индустрија обезбедува солидни решенија и одржливи практики во овој поглед.

Како дел од Групацијата ТИТАН, УСЈЕ е посветена на промовирање на практиките усогласени со концептот на циркуларна економија, чие значење е препознаено во нашата Политика за животна средина. Ваквите практики вклучуваат употреба на алтернативни горива и употреба на алтернативни суровини, со што се намалува употребата на природни и необновливи ресурси.

Некои од добрите практики во согласност со принципите на циркуларната економија што ги спроведува фабриката за цемент УСЈЕ се следните:

- Користење алтернативни горива какви што се RDF/SRF и отпадна биомаса од земјоделството (крајот на 2018 година);
- Повторна употреба и рециклирање на дрво од пакувањето на финалните производи (овластен постапувач со дрвен отпад од пакување);
- Користење алтернативни суровини во процесите на производство на клинкер и цемент;
- Намалување на соодносот клинкер-цемент, притоа одржувајќи го квалитетот на крајните производи;
- Сепарација на отпадот на повеќе од 20 фракции на отпад и предавање на овластените постапувачи со отпад, со што на другите им се овозможува да ги користат тие фракции како секундарни суровини.

Овие постапки се препознаени како еколошки одговорен начин за намалување на емисиите на јаглерод и како придонес за подобро управување со отпадот во земјата.

Придонес кон одржливи заедници

Наша цел е да дадеме позитивен придонес кон одржлив развој на заедницата, овозможувајќи поддршка и учествувајќи во пошироките заедници во кои работиме. Преку заштита на животната средина и развивање

можности за вработување, како и преку спроведување образовни, здравствени, безбедносни и инфраструктурни проекти, имаме за цел да бидеме добар сосед во секој момент.

Поттикнување на можностите за вработување на младите

- Како дел од Групацијата ТИТАН, која е потписник на Ract4Youth, во 2018 година УСЈЕ продолжи со програмата за практикантска работа насочена кон привлекување талентирани млади луѓе, кои се подготвени да научат и да стекнат практични знаења во вистинска работна средина. Во текот на годината, 43 практиканти беа дел од програмата за практикантска работа во УСЈЕ.
- УСЈЕ беше дел од Саемот за вработување организиран од БЕСТ (Одбор на европски студенти по технологија) во просториите на Машинскиот факултет и Деновите на кариера на Универзитетот Американ колеџ Скопје.

Практиканти 2018

Мажи	Жени	Вкупно
10	33	43

- 92 студенти ја посетија нашата компанија за да се запознаат со нашиот производствен процес.

Посети на студенти 2018

Мажи	Жени	Вкупно
53	39	92

Студентски натпревар за подобрување на визуелното влијание

Во согласност со нашите континуирани напори за унапредување на образованието на млади талентирани професионалци, како и нашата посветеност кон тесна соработка со образовните институции, УСЈЕ иницираше и поддржа извонредни проекти поврзани со развојот на таленти.

За да го минимизира своето влијание врз животната средина, УСЈЕ започна проект за реконструкција на фасадите на силосите, со цел визуелно да го подобри изгледот на силосите и дел од инсталациите што се највидливи во околината. Конкурсот беше отворен за студенти на Архитектонскиот факултет, при што вкупно 25 од нив, во тимови или поединечно, учествуваа во натпреварот. Освен наградите што ги добија студентите, Цементарница УСЈЕ ги откупи 4-те наградени решенија, со цел да подготви проектно решение за реновирање на фасадите на силосите на компанијата, со што ќе се отворат и нови можности за понатамошна соработка со образовните институции и со студентите.

УСЈЕ беше домаќин и го поддржа Меѓународниот докторски курс SARCOS COST-RILEM

УСЈЕ во соработка со Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје го поддржа докторскиот курс SARCOS COST-RILEM. УСЈЕ ја сподели својата лабораториска опрема и експертизата на нашите инженери, овозможувајќи им на младите истражувачи пристап до современа опрема и експертиза од нашите искусни експерти.

Соработка со Факултетот за електротехника и информациски технологии

УСЈЕ донираше делумно нова и делумно користена опрема за потребите на практичните часови за студентите на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (ФЕИТ). Опремата ќе придонесе за понатамошно подобрување на условите за студирање на ФЕИТ и ќе им овозможи на студентите да стекнат нови знаења и искуства во однос на применливоста на изучените наставни програми.

Проект за партнерство со училиштата

Во рамките на Проектот за партнерство со училиштата, УСЈЕ повеќе од 10 години инвестира во подобрување на условите поврзани со здравјето и безбедноста и условите во животната средина за најмладите во нашата локална заедница преку реновирање на основните училишта и раззеленување заедно со учениците. Во 2018 година, УСЈЕ обезбеди нова енергетски ефикасна фасада на ОУ „Кирил Пејчиновиќ“ во општина Кисела Вода во Скопје. Со новата фасада, целосниот изглед на училиштето беше реновиран и енергетските заштеди беа проценети на околу 30 проценти. Во изминатите неколку години во проектот Партнерство со училиштата УСЈЕ инвестираше 520.000 евра во реновирање на основните училишта во општина Кисела Вода.

- Во рамките на партнерството со GoGreen, претставникот на УСЈЕ беше дел од Летниот камп за климатски промени и имаше можност да им одржи предавање на учесниците и да ја презентира нашата заложба за заштита на животната средина и спречување на климатските промени. Овој камп нуди можност за зајакнување на тимскиот дух и зголемување на еколошката свест кај учениците.
- УСЈЕ донираше градежни материјали за да помогне во изградбата на сензорна градина за учениците од скопското училиште за лица со оштетен вид „Димитар Влахов“ во општината Кисела Вода. Градината е отворена училиница, во која мали групи ученици работат со наставници за да ги развијат сите свои сетила. Покрај тоа, претставниците на УСЈЕ беа дел од волонтерскиот ден во сензорната градина и зедао учество во садење дрвца и обложување дрвени конструкции.

Совет на стопанственици во општина Кисела Вода

Како значаен фактор во бизнис-заедницата во нашата општина, УСЈЕ со целосна посветеност учествуваше во формирањето на Бизнис-асоцијацијата Совет на стопанственици во општина Кисела Вода. Советот има за цел да ги собере стопанствениците од локалната заедница и да придонесе кон понатамошниот развој на општината. Г. Борис Хрисафов, главен извршен директор на Цементарница УСЈЕ, беше избран за претседател на Советот. Главната задача на овој Совет е да ги идентификува проблемите и тешкотиите со кои се соочуваат компаниите, со цел подобрување на бизнис-климата. Советот, исто така, ќе овозможи заеднички проекти, како и подигнување на општествената одговорност на компаниите, од кои најголема корист ќе имаат граѓаните на општината.

Отворени денови во УСЈЕ

Следејќи ја нашата политика за транспарентност, Цементарница УСЈЕ организираше отворени денови во 2018 година, давајќи им можност на заинтересираните страни да нè посетат, да научат за нашиот производствен процес, да се уверат во нашата посветеност кон постојаното подобрување преку највисоките стандарди на работење, како и да се запознаат со воведувањето алтернативни горива во нашата компанија.

Во текот на овие пет отворени денови, сите наши посетители имаа можност да се запознаат со нашата нова иницијатива за воведување алтернативни горива во нашиот производствен процес. Менаџерскиот тим на УСЈЕ разви стратегија за комуникација, вклучувајќи ги сите засегнати страни: претставници на државни и локални власти, министри, универзитетски професори, граѓански асоцијации, локални граѓани и претставници на медиумите. Во рамките на отворените денови организирани главно во УСЈЕ, менаџерскиот тим ги презентираше глобалните придобивки за животната средина од користењето на алтернативни горива во цементната индустрија, позитивното искуство од земјите на ЕУ, од аспект на цементната индустрија како дел од решението за управување со отпад на локално ниво. Во исто време, нашиот менаџерски тим, преку отворен дијалог, ги сослуша сите засегнати страни и одговараше на нивните прашања. При отворените денови, на засегнатите страни им беше дадена можност да ги посетат производните капацитети на УСЈЕ и новата опрема за употреба на алтернативни горива и да се запознаат со технолошкиот процес на компанијата.

Градоначалникот на Скопје Петре Шилегов заедно со граѓаните, медиумите и други заинтересирани страни ја посети нашата компанија (јуни 2018)

УСЈЕ, во соработка со здружението Go Green, организираше Отворен ден во нашата фабрика за студенти и граѓани (јуни 2018).

Претставници на медиумите ја посетија нашата фабрика за да се запознаат со работата, по што следуваше едукативна работилница за медиумите на тема „Енергија на иднината“ во Струмица организирана од УСЈЕ (август/септември 2018).

Заменик-министерот за животна средина Јани Макрадули и повеќе од деветнаесет претставници на медиумите ја посетија нашата фабрика (ноември 2018).

УСЈЕ ги покани и беше домаќин на советниците од соседната Општина Аеродром (мај 2018).

Иницијативи за животната средина со нашите вработени

Вработените во УСЈЕ учествуваа во акција за садење дрвја

Повеќе од 50 вработени, заедно со менаџерскиот тим, доброволно се пријавија за акцијата за садење дрвја во дворот на нашата фабрика, при што беа засадени повеќе од 1.200 садници.

На работа без автомобил

УСЈЕ продолжи со иницијативата „На работа без автомобил“, мотивирајќи ги вработените да доаѓаат на работа со велосипед, автобус или пеш. Овие вработени добиваат купон за бесплатен оброк во нашата менза и учествуваат во лотарија за велосипед. На овој начин имаме цел да бидеме водечки пример и уште еднаш да ја демонстрираме нашата заложба за заштита на животната средина.

Час на планетата Земја 2018

Со исклучување на цементните мелници, Цементарница УСЈЕ уште еднаш се приклучи на годишната глобална иницијатива Час на планетата Земја. Мелниците за цемент беа исклучени од 20:30 до 21:30 на 24 март 2018 година, а покрај тоа, и другите постројки што не се од витално значење беа исклучени од напојување.

Кампања Let's Do It

Потпикувајќи го концептот на корпоративно волонтерство и водени од нашата определба за заштита на животната средина, вработените на УСЈЕ со задоволство се приклучија на иницијативата Let's Do It. Повеќе од 30 вработени, вклучувајќи го и менаџерскиот тим, волонтираа во чистењето на отпадоците во нашата општина.

УСЈЕ се приклучи на Неделата на мобилност на ЕУ

Цементарница УСЈЕ уште еднаш учествуваше во Неделата на мобилност на ЕУ. Оваа година изнајмивме два автобуси за нашите вработени и менаџерскиот тим за да можат да дојдат на работното место без автомобили. На овој начин ја зголемуваме свеста за заштита на животната средина кај нашите луѓе и придонесуваме за минимизирање на нашето влијание врз животната средина.

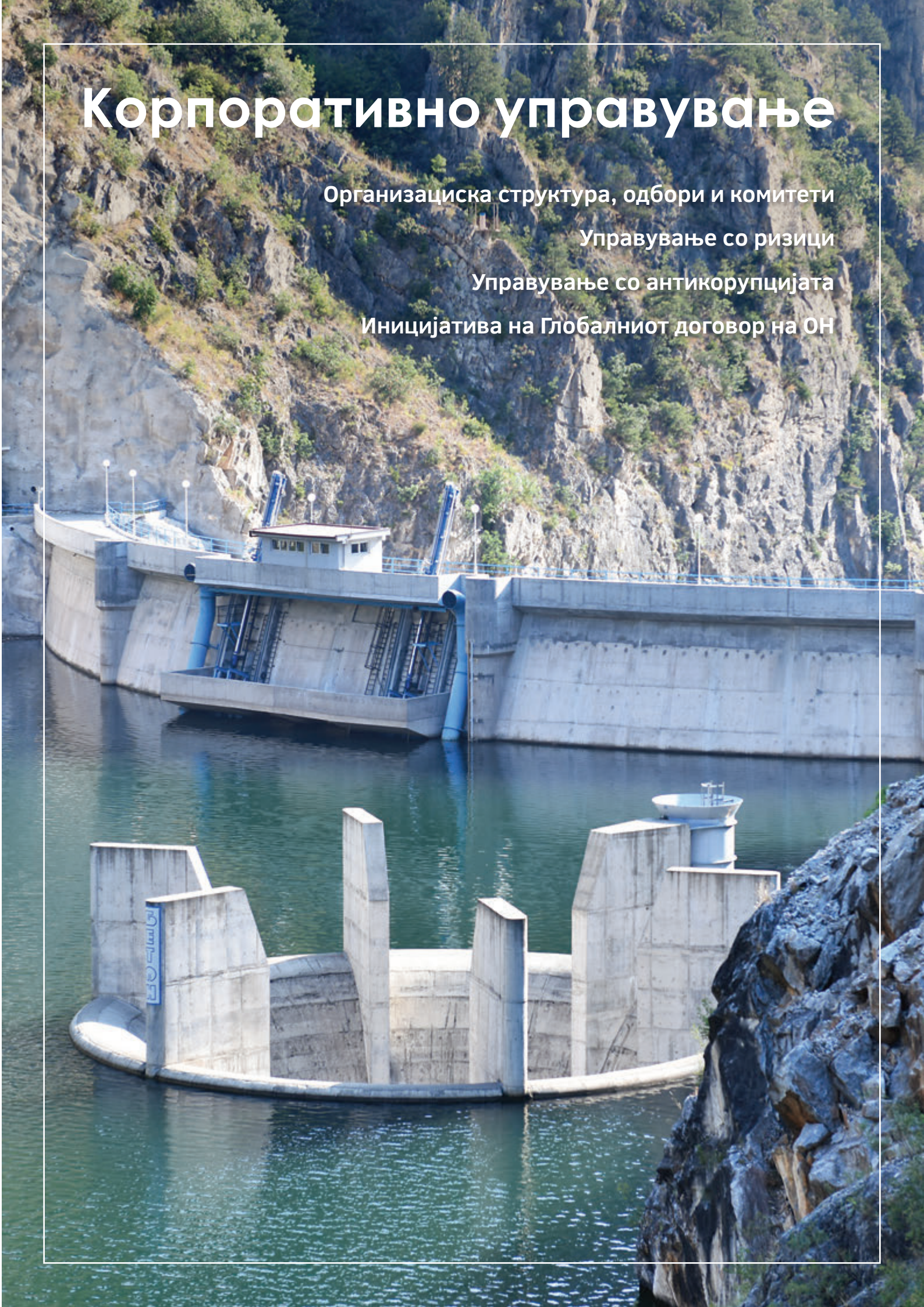
Корпоративно управување

Организациска структура, одбори и комитети

Управување со ризици

Управување со антикорупцијата

Иницијатива на Глобалниот договор на ОН

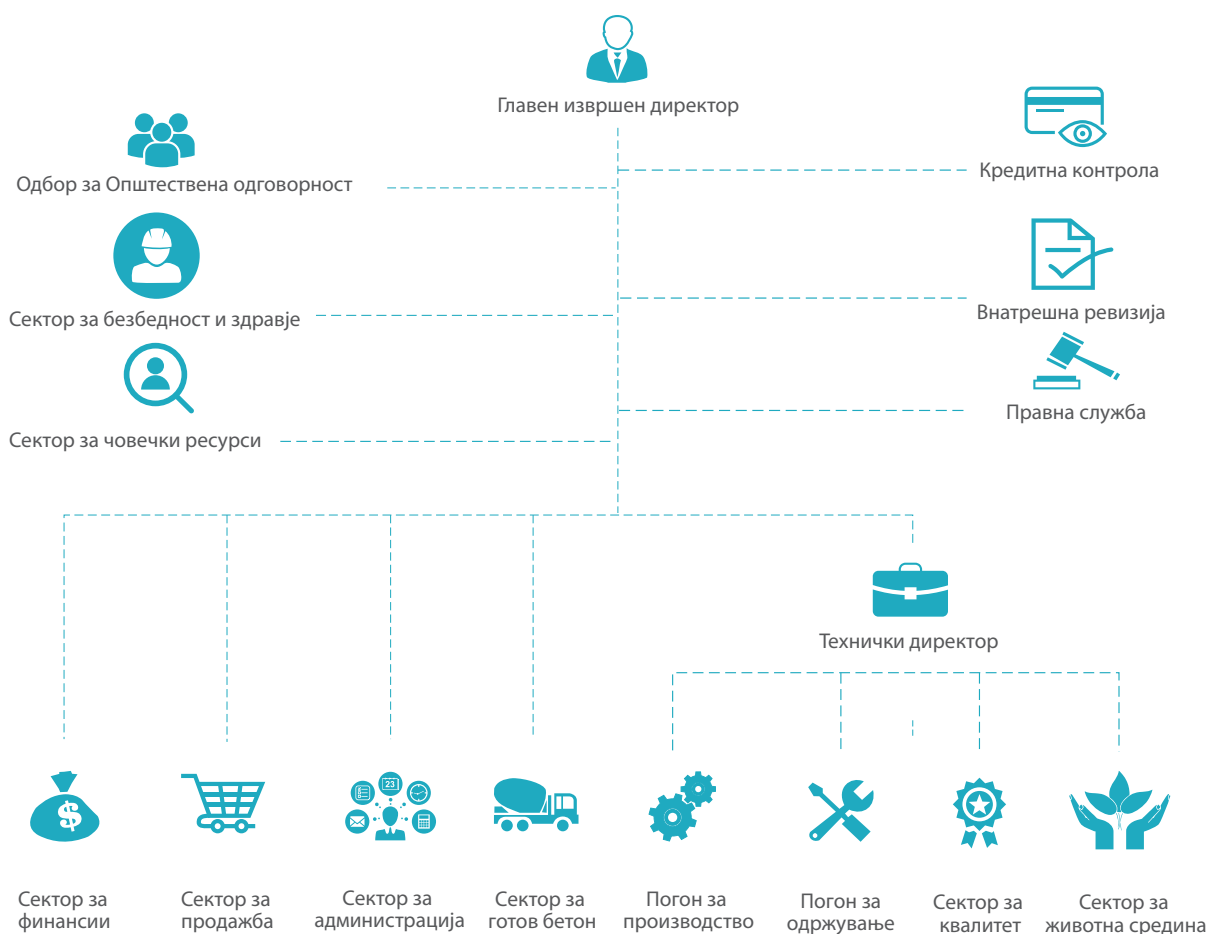

Корпоративно управување

Добрите принципи на корпоративно управување и сеопфатното управување со ризици се од суштинско значење за градење ефективни надворешни односи, а со тоа и за стабилноста на компанијата. Овие принципи заедно со нашите корпоративни вредности нè водат низ секој аспект на нашиот бизнис.

Организациска структура, одбори и комитети

ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Компанијата ги следи воспоставените најдобри практики за корпоративно управување во своето раководење и има пет неизвршни членови во својот Одбор на директори, од кои двајца се исто така независни, а двајца се извршни членови - главниот извршен директор и извршниот директор. Неизвршните членови, како и главниот извршен директор и извршниот директор, не остваруваат приходи по основ на нивното членство во Одборот на директори.

ОДБОР ЗА КРЕДИТНА КОНТРОЛА

Овој Одбор е задолжен за побарувањата и долговите од купувачите, и главните задачи го вклучуваат следното: Процена и одобрување кредити; Обрасци за процена на купувачите/рангирање на купувачите; Подмирување на долговите на купувачите; Покривање долгови/Гаранции; Кредитно следење и контрола; Дефиниција на одредби поврзани со кредитен ризик.

ОДБОР ЗА ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ/ТИМ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ АКТИВНОСТИ ОД ОПШТЕСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ

Одборот за општествена одговорност (ОО) на УСЈЕ е основан во 2009 година и е надлежен за интегрирање и за спроведување на стратегијата на Групацијата ТИТАН на локално ниво. Со него претседава главниот извршен директор и се состои од високото раководство и менаџерите за безбедност и здравје, за животна средина и човечки ресурси. Одборот за ОО се состанува четири до шестпати годишно, а во некои случаи и месечно, за да ги разгледа и да ги оцени акциските планови и постигнувањата, како и да иницира понатамошни подобрувања. Во насока на обезбедување натамошна кохезија во рамките на Групацијата, Одборот за ОО на УСЈЕ има назначено еден од своите членови како претставник на Мрежата на делегати за врски за ОО на Групацијата, чија цел е подобрување на внатрешната комуникација, споделување и учење од најдобрите практики на Групацијата.

ЦЕНТРАЛЕН ОДБОР ЗА УПРАВУВАЊЕ

За дополнително да го подобри процесот на одлучување и корпоративното управување, од 2013 година компанијата има формирано Централен одбор за управување. Денес во него членуваат главниот извршен директор, извршниот директор, техничкиот директор, менаџерот за продажба, менаџерот за финансии и менаџерот за човечки ресурси. Централниот одбор за управување одржува месечни средби, на кои членовите разговараат за стратешки прашања и за управување со ризици.

ЦЕНТРАЛЕН ОДБОР ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ

Централниот одбор за безбедност и здравје на УСЈЕ дава стратешки насоки за иницијативите за подобрување на безбедноста и здравјето во нашата фабрика. Воспоставува ефективни процеси за промовирање на целосното спроведување на Политиката за безбедност и здравје на Групацијата ТИТАН. Со Централниот одбор претседава главниот извршен директор и тој е структуриран во 5 пододбори: Безбедносни инциденти, Безбедносни проверки, Управување со изведувачи, Водечки индикатори и Правила и процедури. Заедничката и крајна цел е да се заштитат безбедноста и здравјето на нашите вработени и на вработените на нашите изведувачи како едни од основните човекови права на работното место.

ОДБОР ЗА КВАЛИТЕТ И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Одборот за квалитет и животна средина е одговорен за воспоставување на Политиката за квалитет и животна средина на компанијата и поставување на целите за квалитет и системот за животна средина. Одборот исто така ги спроведува внатрешните ревизии за квалитет и животна средина и врши прегледи на системот за квалитет и животната средина.

Одборот за квалитет и животна средина ги идентификува еколошките аспекти и утврдува итни ситуации поврзани со заштитата на животната средина итн.

Исполнување на нашите обврски

Ние ги почитуваме сите релевантни одредби утврдени со националните закони во сите области каде што работиме.

Заложба за спречување поткуп и корупција

Еден од клучните принципи на Кодексот на однесување на нашата Групација е борбата против поткупувањето и корупцијата, во кој се предвидува дека сите трансакции на Групацијата мора да се спроведуваат законски и етички, во согласност со сите важечки закони и регулативи и секогаш да ја почитуваат Конвенцијата на Обединетите нации против корупција (UNCAC)¹⁰. Во 2017 година УСЈЕ ја усвои Политиката за борба против поткуп и корупција на Групацијата. Нивото на изложеност на релевантни ризици се проценува секоја година преку извештаи и анализи обезбедени од Годишниот индекс на перцепција на корупција на Транспаренси интернешнал. Нашиот Кодекс на однесување (<http://usje.com.mk/upload/pdf/CodeOfConduct%20EN%20USJE.pdf>) јасно забранува давање и примање поткуп, додека како потписници на Глобалниот договор целосно сме посветени на приклучување кон национални и други програми за да се елиминираат поткупот и корупцијата. Покрај тоа, Кодексот на однесување на ТИТАН за набавки (http://www.titan.gr/UserFiles/File/omilos/Code_Conduct_Procurement_01082008.pdf) кој е издаден во 2008 година е отворено против поткуп, корупција и измама.

Политики на УСЈЕ

Политика за квалитет

Политика за здравје и безбедност при работа

Политика за животна средина

Политика за КОО и визија

Политика за човекови права

Политика за спречување поткуп и корупција

Политика за санкции

Политика за усогласеност со законот за конкурентност

Управување со ризици и контрола

Проактивното управување со ризиците им овозможува на Групацијата и на УСЈЕ подобро да се приспособат на промените во деловното опкружување. Групацијата има системи за следење и предвидување потенцијални материјални ризици. Одборот на директори генерално е одговорен за внатрешната ревизија на компанијата и за управувањето со ризици и за проценката на нивната ефективност секоја година. Одборот на директори потврдува дека компанијата има воспоставено системи за внатрешна контрола и политики за управување со ризици и дека е информирана од страна на главниот извршен директор и надлежните лица на Групацијата за нивната ефективност. Механизмот во врска со интегритетот на финансиските извештаи на компанијата се состои од комбинација на процеси за управување со вградени ризици, применети активности за финансиска контрола, користената релевантна информатичка технологија и подготвените, доставените и следените финансиски информации. Месечниот мониторинг на финансиските извештаи е клучен елемент на контролниот механизам во однос на квалитетот и интегритетот на финансиските резултати. Надворешните ревизори на компанијата ги ревидираат нејзините полугодишни и годишни финансиски извештаи.

Компанијата управува со ризиците преку:

- Внатрешни ревизии и ревизии на системите за да се задржи конзистентноста со утврдените барања на Системите за управување
- Комисии што се справуваат со предизвици и ризици
- Тренинг за Кодексот на однесување за унапредување на свеста за спречување на корупцијата
- Утврдените политики за заштита на доброто корпоративно управување

10) Резолуција на ОН 58/4 од 31 октомври 2003 година, Конвенција на Обединетите нации против корупција.

Иницијативата Глобален договор на ООН

Македонската мрежа на Глобалниот договор беше воспоставена во 2004 година. УСЈЕ е член на оваа мрежа од 2008 година.

ОСВРТ НА НАПРЕДОКОТ за 10-те начела на Глобалниот договор на ОН во 2018 година

Со „Осврт на напредокот за 10-те начела на Глобалниот договор на Обединетите нации“ се прави резиме и се ажурираат нашите дејства како учесник во Глобалниот договор на ОН. Тој претставува составен дел од Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржливост на УСЈЕ за 2018 година и содржи преглед на нашите заложби, политики и практики, кои се релевантни за имплементацијата на десетте начела.

УСЈЕ постапува според сите барања пропишани од иницијативата Глобален договор на Обединетите нации. Ваквата заложба на ТИТАН се применува како на ниво на Групацијата, така и на локално ниво.

„Освртот на напредокот за 10-те начела на Глобалниот договор на Обединетите нации“ ги содржи следниве три елементи:

1. Изјава на главниот извршен директор за континуираната поддршка на Глобалниот договор на ОН и неговите десет начела.

2. Опис на дејствата и/или директно повикување на релевантните политики што се однесуваат на човекови права, труд, животна средина и антикорупција.

3. Оваа година мерењето на резултатите е опфатено со директно поврзување со Индексниот систем за преглед и следење на резултатите за одржливост, односно двете табели од анексите за Индексот на клучните индикатори на успешноста:

а. Индексот за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста (EP KPIs), и

б. Индексот за општествена успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs).

Во табелата што следува, Индексниот систем за успешност се поврзува со 10-те начела од Глобалниот договор на Обединетите нации и заложбите на УСЈЕ. Воедно има и повикувања на обелоденувања (објави) и страници кои се дел од Извештајот. Табелата не е исцрпна и се осврнува единствено на главните точки по важност.

Област на ГДОН	Сродно/и начело/а на Глобалниот договор на Обединетите нации	Нашите заложби	Повикување во Извештајот за корпоративна општествена одговорност и одржливост на УСЈЕ за 2018 година
Човекови права	Начело 1: Бизнисите треба да ја поддржуваат и почитуваат заштитата на меѓународно прогласените човекови права во рамките на нивниот домен на влијание.	а. Корпоративни вредности на ТИТАН б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН	СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Осигурување фер конкуренција и борба против корупцијата (стр. 52-53), Исполнување на нашите заложби за КОО и одржливост (стр. 20-21), Фокус на материјални прашања (стр.18-21). НАЈВАЖНИТЕ ДЕЛОВИ ОД УСПЕШНОСТА: Креирање вредности (стр. 17-19). БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ: Упатства за безбедност и здравје на Групацијата и воспоставени системи (стр. 26-28,62) и SP KPIs (SP01L-SP12L). РАЗВОЈ НА ЛУЃЕ: Рамка за управување со луѓе на ТИТАН, Поттикнување на човековите права и еднакви можности (стр. 34) и SP KPIs (SP13L-SP38L).
	Начело 2: Бизнисите треба да се уверат дека не се учесници во никакви злоупотреби на човековите права.	г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН д. Рамка за управување со луѓе на ТИТАН ѓ. Политика за безбедност и здравје при работа и упатства на ТИТАН е. Политика против поткуп и корупција на Групацијата ТИТАН ж. Политики на УСЈЕ	ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ (стр. 43-48) и SP KPIs (SP39L-SP43L). БИЗНИС-ПАРТНЕРИ: Подобрување на севкупната успешност на добавувачите во согласност со Стандардите на ТИТАН (стр. 35). АНЕКСИ: Индекс за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста (EP KPIs) и Индекс за општествена успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs). SP KPIs Индексот ги вклучува и KPIs за безбедност и здравје.
Стандарди за Труа	Начело 3: Бизнисите треба да ја поддржуваат слободата на здружување и ефективното признавање на правото на колективно договарање.	а. Корпоративни вредности на ТИТАН б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН	СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Други услуги и соработка (стр. 6), Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Осигурување на фер конкуренција и борба против корупцијата (стр. 52-53), Исполнување на нашите заложби за КОО и одржливост (стр. 20,21), Фокус на материјални прашања (стр.18-21).
	Начело 4: Бизнисите треба го поддржат елиминирањето на сите облици на принудна и обврзувачка работа.	г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН д. Рамка за управување со луѓе на ТИТАН	НАЈВАЖНИТЕ ДЕЛОВИ ОД УСПЕШНОСТА: Нефинансиски најважни делови (стр. 26), Креирање на вредности (стр.17,22). БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ: Упатства за безбедност и здравје на Групацијата и воспоставени системи (стр. 26-28,62) и SP KPIs (SP01L-SP12L).
	Начело 5: Бизнисите треба да го поддржат ефективното укинување на детскиот труд.	ѓ. Политика за безбедност и здравје при работа и упатства на ТИТАН	РАЗВОЈ НА ЛУЃЕ: Рамка за управување со луѓе на ТИТАН, Човекови права и еднакви можности, Обезбедување на трудови права и слобода на здружување, Стандарди за вработени на Групацијата ТИТАН, Придобивки за вработените, Програми за надомест и социјална помош
	Начело 6: Бизнисите треба да го поддржат елиминирањето на дискриминацијата во однос на вработувањето и занимањето.	е. Политика против поткуп и корупција на Групацијата ТИТАН ж. Политики на УСЈЕ	ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ: (стр.43-48) и SP KPIs (SP13L-SP43L). АНЕКСИ: Индекс за општествена успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs). SP KPIs Индексот ги вклучува и KPIs за безбедност и здравје.
Животна средина	Начело 7: Бизнисите треба да поттикнуваат пристап на претпазливост во однос на еколошките предизвици.	а. Корпоративни вредности на ТИТАН б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН	СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Исполнување на нашите заложби за КОО и одржливост (стр. 20-21), Сертифициран систем на управување.
	Начело 8: Бизнисите треба да преземат иницијативи за поттикнување поголема еколошка одговорност.	в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН г. Политика за животна средина на Групацијата ТИТАН	НАЈВАЖНИТЕ ДЕЛОВИ ОД УСПЕШНОСТА: Нефинансиски најважни делови (стр. 26), Креирање на вредности (стр.17,22). ЕКОЛОШКА УСПЕШНОСТ (стр. 36-42) и EP KPIs (EP01L-EP40L). ВКЛУЧУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИТЕ ЗАЕДНИЦИ: Фокусирање на локален развој, SP KPIs (SP13L-SP43L).
	Начело 9: Бизнисите треба да го поттикнуваат развојот и распространетоста на еколошко подобни технологии.	д. Рамка за управување со луѓе на ТИТАН и Политики на УСЈЕ	АНЕКСИ: Индекс за еколошка успешност од Клучните индикатори на успешноста (EP KPIs) и Индекс за општествена успешност од Клучните индикатори на успешноста (SP KPIs). SP KPIs Индексот ги вклучува и KPIs за безбедност и здравје.
Антикорупција	Начело 10: Бизнисите треба да работат против корупцијата во кој и да е облик, вклучувајќи изнуда и поткуп.	а. Корпоративни вредности на ТИТАН б. Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН в. Политика за КОО на Групацијата ТИТАН г. Кодекс на однесување за набавки на Групацијата ТИТАН д. Политики на УСЈЕ	СТРАТЕШКИ ПРЕГЛЕД: Нашите вредности (стр.14), Нашата структура на владеење (стр.50), Осигурување на фер конкуренција и борба против корупцијата (стр. 52-53), Исполнување на нашите заложби за КОО и одржливост (стр. 20,21), Фокус на материјални прашања (стр. 18-21). БИЗНИС-ПАРТНЕРИ: Подобрување на севкупната успешност на добавувачите во согласност со Стандардите на ТИТАН .

Извештај за независно ограничено уверување

Извештај за независно ограничено уверување

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b/1-20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
E Contacts@mk.gt.com
www.granthornton.mk

До Раководството на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје

Вовед и обем на работа

Ние бевме ангажирани од Цементарница УСЈЕ АД, Скопје (во понатамошниот текст „Друштвото“) да извршиме ангажман за ограничено уверување во врска со следниве информации, презентирани во Годишниот извештај за одржливост за 2018 година на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје (во понатамошниот текст: „Извештај за одржливост“):

- Конзистентноста на презентираните квалитативни и квантитативни нефинансиски обелоденувања, во однос на критериумите за комуникација за напредокот од Глобалниот договор на Обединети Нации.
- Комплетноста и точноста на квалитативните и квантитативните обелоденувања за одржливост, поточно во областите на животната средина и безбедноста и здравјето во однос на критериумите применливи во 2018, кои се усогласени со секторските насоки и стандардите за известување (иницијатива за одржливост на цемент) и со стандардите на ТИТАН за известување на ниво на групата и на ниво на деловната единица.
- Методологијата на проценка на материјалноста согласно со упатствата на стандардот AA1000.

Одговорност на Раководството

Раководството на Друштвото е одговорно за комплетна и точна подготовка и презентирање на Извештајот за одржливост во согласност со принципите и стандардите наведени во параграфот „Вовед и обем на работа“. Оваа одговорност вклучува и избор и примена на соодветни методи за подготовка на Извештајот за одржливост и примена на претпоставки и процени за индивидуалните обелоденувања за одржливост кои се разумни во околностите. Исто така, одговорноста вклучува дизајнирање, имплементирање и одржување на системи и процедури релевантни за подготовка на Извештајот за одржливост.

Наша независност и контрола на квалитет

Ние ги почитуваме независноста и останатите етички барања од Кодексот за етика на професионални сметководители објавени од страна на Одборот за Меѓународни стандарди за етика за сметководители („ОМСЕС“) кој е заснован на фундаменталните принципи на интегритет, објективност, професионална одговорност и должно внимание, доверливост и професионално расудување. Во овој контекст, тимот на ангажманот за уверување е независен од Друштвото и не учествувал во подготовката на Извештајот за одржливост на Друштвото за 2018 година.

Ние го применуваме Меѓународниот стандард за контрола на квалитет 1 и соодветно одржуваме сеопфатен систем за контрола на квалитет вклучувајќи документиран политики и процедури во врска со усогласеноста со етичките барања, професионалните стандарди и применливите правни и регулаторни барања.

Наша одговорност

Наша одговорност е да извршиме ангажман за независно ограничено уверување за да изразиме заклучок врз основа на процедурите кои се спроведуваат за избраните податоци, како што е опишано во параграфот „Вовед и обем на работа“.

Нашата работа е спроведена во согласност со ISAU 3000 „Ангажмани за уверување кои не се ревизији или проверки на историски финансиски информации“ објавен од Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување. Овој стандард бара наша усогласеност со етичките барања на Кодексот за етика на професионални сметководители објавени од страна на Одборот за Меѓународни стандарди за етика за сметководители, како и да го планираме и извршуваме ангажманот за независно ограничено уверување на начин кој ќе ни овозможи да изразиме заклучок со ограничено уверување.

Ангажман за ограничено уверување е ограничен главно на распрашувања и аналитички постапки. Постапките спроведени во ангажман за ограничено уверување се разликуваат во природата и временскиот распоред, и се помали во обем од оние за ангажман за разумно уверување. Следствено, нивото на уверување добиено при ангажман за ограничено уверување е значително помало во обем од она добиено при ангажман за разумно уверување спроведено во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и уверување. До степен до кој е дозволено со важечкото законодавство, ние не прифаќаме ниту преземаме одговорност за нашиот ангажман или за овој извештај кон никого, освен кон Друштвото и ТИТАН Групата, освен ако условите не се договорени експлицитно во писмена форма, со наша претходна согласност.

Резиме на извршената работа

Во рамките на делокругот на нашата работа ние ги извршивме, меѓу другите, следниве постапки во врска со анализата на материјалноста, пристапите за управување и клучните податоци презентирани во Извештајот за одржливост:

- Читање на Извештајот за одржливост (во целост) за да се увериме дека е во согласност со критериумите наведени во параграфот „Вовед и обем на работа“ во овој Извештај за независно ограничено уверување;
- Преглед на извештаи објавени во надворешни медиуми за да ги идентификуваме релевантните прашања поврзани со одржливоста во периодот на известување, доколку постојат;
- Распрашување на вработените одговорни за подготовката на Извештајот за одржливост заради обезбедување на информации за перформансите за одржливост за да се разберат и оценат процесите, интерните контроли и информационерите системи кои се однесуваат на подготовката на горенаведените информации;

- Разбирање на Друштвото во однос на неговата организациона структура за одржливост, дијалог со заинтересираните страни и развојниот процес на програмата за одржливост;
- Споредување на текстот и податоците (врз основа на примерок) презентирани во Извештајот за одржливост со изворите на податоци. Ова вклучува разгледување за тоа дали се вклучени сите материјални прашања и дали објавениот текст и податоци се точно извлечени од изворите на информации.

Инхерентни ограничувања

Одредени избрани информации вклучуваат нефинансиски податоци кои се предмет на повеќе инхерентни ограничувања од финансиските податоци. Квалитативните толкувања на релевантноста, материјалноста и точноста на податоците се предмет на индивидуални претпоставки и процени.

За да ја спроведеме нашата работа, ние се потпиравме исклучиво на информациите обезбедени од раководните лица на Друштвото, кои со добра волја ги прифативме како целосни, точни, реални и недвосмислени. Поради тоа, ние не го потврдивме тоа со ниедна постапка за верификација, покрај постапките што се експлицитно наведени во нашиот извештај и кои произлегуваат од нашата меѓусебно договорено методологија.

- Не се извршени никакви постапки на податоците за претходни периоди за известување, како и на податоците поврзани со предвидувања и цели.
- Ниедна постапка не е спроведена на ништо друго освен во согласност со договорениот обем и следствено, нашето мислење е ограничено во тој обем.

Заклучок за ограничено уверување

Врз основа на спроведените процедури и обезбедените докази, не забележавме ништо што причинува да веруваме дека има било какви грешки или погрешни прикажувања кои би имале материјално влијание врз податоците и информациите презентирани во Извештајот за одржливост и дека Извештајот за одржливост на Цементарница УСЈЕ АД, Скопје за годината што заврши на 31 декември 2018 година не е подготвен, во сите материјални аспекти, во согласност со погоре споменатите критериуми, во делот „Вовед и обем на работа“.

Скопје,

19 јули 2019 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Управител
Сузана Ставриќ

Овластен ревизор
Сузана Ставриќ

Прилози

Извештај на независниот ревизор
и финансиски извештаи

Нефинансиски извештаи

Извештај на независниот ревизор и финансиски извештаи

Извештај на независниот ревизор

До акционерите на Цементарница Усје АД Скопје

Извештај за поединечните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените поединечни финансиски извештаи на Цементарница Усје АД Скопје, коишто го вклучуваат поединечниот извештај за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2018 година, и поединечниот извештај за сеопфатна добивка, поединечниот извештај за промени во главнината и поединечниот извештај за парични текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за поединечните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие поединечни финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето на поединечни финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие поединечни финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија прифатени во Република Северна Македонија („Стандардите“). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали поединечните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во поединечните финансиски извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на поединечните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на поединечните финансиски извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на поединечните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, поединечните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Цементарница Усје АД Скопје заклучно со 31 декември 2018 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Годишниот извештај е подготвен од страна на Раководството во согласност со барањата на Законот за Трговски Друштва, член 384.

Раководството е исто така одговорно за подготвувањето на Годишната сметка и Годишниот извештај на Цементарница Усје АД Скопје, кои се одобрени од Одборот на директори на 27 февруари 2019 година.

Според барањата на Законот за Ревизија, известуваме дека историските информации прикажани во Годишниот извештај подготвен од страна на Раководството на Цементарница Усје АД Скопје, во согласност со член 384 од Законот за Трговски Друштва е конзистентен во сите материјални аспекти со финансиските информации прикажани во Годишната сметка и ревидираните поединечни финансиски извештаи на Цементарница Усје АД Скопје, на крајот на 31 декември 2018 година и за годината која завршува тогаш.

Петко Димитров
Управител

Dragan Davitkov
Драган Давитков
Овластен ревизор

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

8 април 2019 година
Скопје, Република Северна Македонија

Цементарница „УСЈЕ“ АД- Скопје

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

За годината што завршува на 31 декември 2018 година

	Белешки	2018 МКД'000	2017 МКД'000
Приходи од продажба	3а	4.168.702	4.146.425
Останати приходи	3б	101.090	102.314
Трошоци на продадени производи	3в	(2.870.249)	(2.778.046)
Бруто добивка		1.399.543	1.470.693
Останати оперативни приходи	3г	102.351	97.449
Останати оперативни трошоци	3д	(164.405)	(182.801)
Трошоци за продажба и маркетинг	3ѓ	(35.895)	(35.915)
Административни трошоци	3е	(168.564)	(163.467)
Добивка од оперативни активности		1.133.030	1.185.959
Приходи од финансирање		5.698	6.791
Курсни разлики, нето		3.236	5.494
Трошоци од финансирање		(1.041)	(1.240)
Нето приходи од финансирање	3ж	7.893	11.045
Добивка пред оданочување		1.140.923	1.197.004
Данок на добивка	4	(92.373)	(103.632)
Добивка за годината		1.048.550	1.093.372
<i>Останата сеопфатна добивка која не се рекласификува во билансот на успех во последователните периоди:</i>			
Ревалоризационен вишок - Вложувања во недвижности	7	9.844	-
Вкупно сеопфатна добивка за годината		1.058.394	1.093.372
Добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		994.445	1.036.954
Неконтролирано учество		54.105	56.418
		1.048.550	1.093.372
<i>Заработувачка по акција</i>			
Основна заработувачка по акција која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	5	1,86	1,94
Вкупно сеопфатна добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		1.003.781	1.036.954
Неконтролирано учество		54.613	56.418
		1.058.394	1.093.372

Цементарница „УСЈЕ“ АД- Скопје

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
за 31 декември 2018 година

	Белешки	2018 МКД'000	2017 МКД'000
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	6	2.411.653	2.289.939
Вложувања во недвижности	7	187.396	168.498
Вложувања во подружница		14.660	157
Средства за истражување и вреднување	8	4.183	4.183
		<u>2.617.892</u>	<u>2.462.777</u>
Тековни средства			
Залихи	9	707.936	672.241
Побарувања од купувачи и останати побарувања	10	501.393	502.674
Побарување за повеќе платен данок на добивка		15.562	25.060
Пари и парични средства	11	930.564	829.324
		<u>2.155.455</u>	<u>2.029.299</u>
ВКУПНО СРЕДСТВА		<u>4.773.347</u>	<u>4.492.076</u>
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	12	1.747.730	1.747.730
Акумулирана добивка		1.048.550	1.093.372
Останати резерви	13	547.992	538.148
Реинвестирана добивка		801.080	568.606
		<u>4.145.352</u>	<u>3.947.856</u>
Нетековни обврски			
Долгорочни резервации за отпремнини	14	46.177	54.111
Резервација за ревитализација на рудниците		10.612	10.612
		<u>56.789</u>	<u>64.723</u>
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	15	544.626	452.869
Резервација за неискористен годишен одмор		10.139	10.321
Тековен дел на долгорочни резервации за отпремнини	14	6.707	5.298
Обврска за данок на добивка		8.869	10.755
Обврска за дивиденда		865	254
		<u>571.206</u>	<u>479.497</u>
ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		<u>4.773.347</u>	<u>4.492.076</u>

Потпишано од страна на овластени лица на Друштвото на 27 февруари 2019 година:

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

Никос Моусурац

Финансов директор

Составувач, овластен сметководител со број на уверение 102613:

Барнакска Габриела

Раководител на локално сметководство

Белешките од страна 8 до 48 се составен дел од овие финансиски извештаи

Цементарница „УСЈЕ“ АД- Скопје

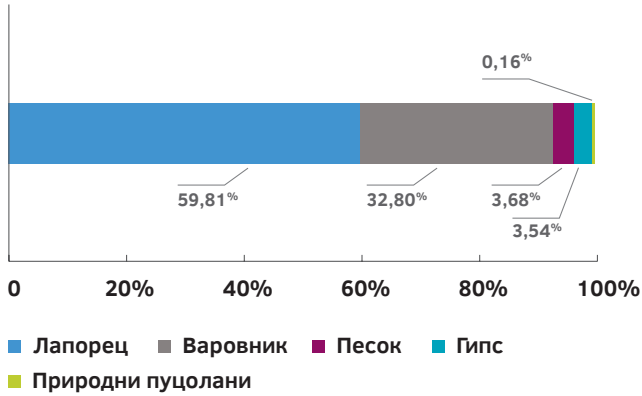

ПОЕДИНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ
За годината што завршува на 31 декември 2018 година

	Белешки	2018 МКД'000	2017 МКД'000
<i>Парични текови од оперативни активности</i>			
Добивка пред оданочување		1.140.923	1.197.004
<i>Исправки за:</i>			
Добивка од продажба на НПО		(4.925)	-
Амортизација на НПО		155.383	162.586
Актуарска (добивка)/загуба, нето		(337)	5.613
Приход од камати		(5.698)	(6.791)
Отпис на застарена залиха		3.152	9.991
Неискористени денови од годишен одмор (нето)		(183)	456
Добивки од вреднување, нето		(9.054)	(2.150)
Трошок за пресметани придобивки од автоден		-	(14.757)
Трошок за камати		1.041	1.240
Отпис на застарени побарувања		1.654	608
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани НПО		19	-
Оперативна добивка пред промени во оперативниот капитал		1.281.975	1.353.800
Зголемување на побарувања од купувачи и останати побарувања		(219)	(118.240)
Зголемување на залихите		(38.847)	(16.691)
Зголемување на обврски спрема добавувачи и останати обврски		85.957	65.311
Парични средства генерирани од оперативни активности		1.328.866	1.284.180
Платени камати		(1.041)	(1.240)
Платен данок на добивка		(84.760)	(104.583)
Нето парични текови од оперативни активности		1.243.065	1.178.357
<i>Парични текови од инвестициони активности</i>			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(277.377)	(263.154)
Зголемување на вложување во подружници		(14.504)	-
Средства за истражување и вреднување		-	(15.169)
Примања од продажба на НПО		4.646	-
Дадена позајмица		-	10
Примени приходи од камата		5.698	6.791
Нето парични текови генерирани од (користени во) инвестициони активности		(281.537)	(271.522)
<i>Парични текови од финансиски активности</i>			
Дивиденда платена на акционери во Групаацијата		(816.437)	(892.894)
Дивиденда платена на малцинските акционери		(43.851)	(48.612)
Нето парични текови користени во финансиски активности		(860.288)	(941.506)
Нето зголемување на пари и парични средства		101.240	(34.671)
Пари и парични средства на 1 јануари		829.324	863.995
Пари и парични средства на 31 декември	11	930.564	829.324

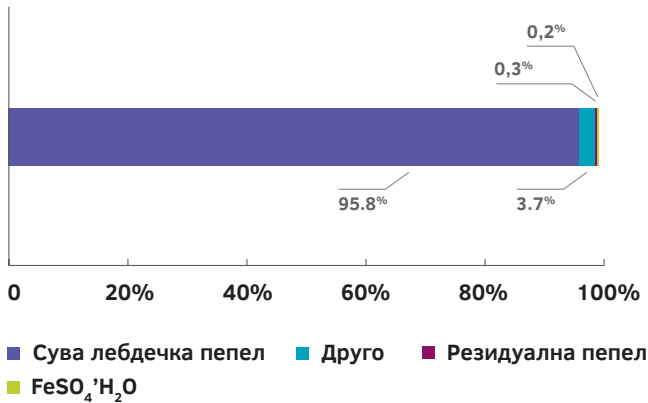
Нефинансиски извештаи

Употреба на природни сировини (%)

Употреба на природни сировини (%)		2018	%
Лапорец	t/y wet	873.462,40	59,81%
Варовник	t/y wet	479.061,76	32,80%
Песок	t/y wet	53.787,60	3,68%
Гипс	t/y wet	51.675,74	3,54%
Природни пуцолани	t/y wet	2.376,08	0,16%
Вкупно	t/y wet	1.460.364	100,00%

Употреба на алтернативни сировини (%)

Употреба на алтернативни сировини (%)		2018	%
Сува лебдечка пепел	t/y ^[15] wet	131.943	95,8%
Друго	t/y ^[15] wet	5.038	3,7%
Резидуална пепел	t/y ^[15] wet	456	0,3%
FeSO ₄ ·H ₂ O	t/y ^[15] wet	336	0,2%
Вкупно	t/y ^[15] wet	137.774	100%

Општествени резултати за Цементарница УСЈЕ	2016	2017	2018	SDGs & Цели	Кодови
Здравје и безбедност	Резултати од сите активности според Глобалниот секторски пристап на ТИТАН				
Смртни случаи	0	0	0		SP01L
Стапка на смртни случаи	0	0	0,00		SP02L
Смртни случаи кај изведувачите	0	0	2 (1)		SP03L
Смртни случаи кај трети страни	0	0	0		SP04L
Повреди со загуба на време (LTIs)	3	2	2		SP05L
Фреквенција на повреди со загуба на време (LTIFR)	5,86	3,97	4,23	SDG 3; Цел 3.6	SP06L
Изгубени работни денови	62	20	72		SP07L
Стапка на сериозност на изгубено време	121,16	39,75	152,29	SDG 8; Цел 8.8	SP08L
Повреди со загуба на време кај изведувачите (LTIs)	0	1	3		SP09L
Повреди со загуба на време кај изведувачите (LTIs)	0	2,28	6,57		SP10L
Водечки показатели за резултатите од сите активности					
Избегнати незгоди	14	35	30		SP11L
Човек/час обуки за здравје и безбедност по вработен	15,54	13,03	14,70		SP12L

Општествени резултати за Цементарница УСЈЕ		2016	2017	2018	SDGs & Цели	Кодови
Вработеност	Број на вработени на 31 декември	284	275	258		SP13L
	Жени	41	40	40		
	Мажи	243	235	218		
	Обрт на вработени (%)	15%	8%	10,08%		SP14L
	Останати вработени	42	22	26		SP15L
	Нововработени (%)	12%	4%	3,49%		SP16L
	Нововработени	35	12	9		SP17L
	Нововработени по старосни групи					SP18L
	Под 30	14	6	2		
	Меѓу 30-50	20	6	6		
	Над 50	1	0	1		
	Нововработени по пол				SDG 5;	SP19L
	Жени	3	4	5	Цели: 5.1, 5.4,	
	Мажи	32	8	4	и 5.5	
	Просечна вработеност	291	277	264		SP20L
	Вработеност по вид				SDG 8;	SP21L
	Неопределено	291	277	264	Цели: 8.5, 8.6,	
	Определено	0	0	0	и 8.8	
	Привремено	0	0	0		
	Вработеност според категорија				SDG 10;	SP22L
	Менаџери	22	20	22	Цел 10.3	
	Топ менаџери	4	5	5		
	Администрација/Техника	91	91	88		
	ВКВ/НКВ	174	161	148		
	Вработеност според пол					SP23L
	Жени	46	41	40		
	Мажи	245	236	224		
	Удел на жени во вработени (%)	16%	15%	15,15%		SP24L
	Удел на жени во менаџмент (%)	31%	28%	25,93%		SP25L
	Удел на жени во топ менаџмент (%)	25%	20%	20,00%		SP26L
	Вработени од локални заедници (%)	32%	26%	30,68%		SP27L
	Синдикализирани вработени (%)	78%	79%	75,97%		SP28L

Општествени резултати за Цементарница УСЈЕ		2016	2017	2018	SDGs & Цели	Кодови
Развој на персоналот	Вложување во обука по вработен (евра)	159	153	152		SP29L
	Вложување во обука според пол (евра)	45.279	41.044	40.081		SP30L
	Жени	7.150	9.294	18.023		
	Мажи	38.129	31.750	22.058		
	Обучени вработени	285	268	264		SP31L
	Удел на обучени вработени (% од сите вработени)	98%	97%	100%		SP32L
	Удел на обучени жени (% од сите обучени)	15%	13%	15,15%		SP33L
	Обучени вработени според категорија					SP34L
	Менаџери	25	21	22		
	Топ менаџери	16	4	5	SDG 4;	
	Администрација/Техника	103	84	87	Цели: 4.3, 4.4,	
	ВКВ/НКВ	141	159	150	и 4.5	
	Обучени вработени според старосна група					SP35L
	Под 30	42	35	21	SDG 5;	
	Меѓу 30-50	104	86	96	Цели: 5.1, и 5.5	
	Над 50	139	147	147		
	Часови обука	14.926	11.259	10.431	SDG 8;	SP36L
					Цел 8.5	
	Просечни часови обука по вработен и дистрибуција според пол	51	41	40		SP37L
	Просечно жени	59	63	64	SDG 10;	
	Просечно мажи	50	37	35	Цел: 10.2, и 10.3	
	Часови обука според тема					SP38L
	Животна средина: грижа и системи за управување	9	1.015	312	SDG 16;	
	Странски јазици	0	0	0	Цел 16.5	
	Здравје и безбедност	4.513	3.610	3.873		
	Човекови права	6	12	0		
	Управување и менаџерски вештини	3.290	1.412	211		
	Нетехнички вештини и специјализации	1.074	1.910	1.745		
	Останато	3.942	1.490	712		
	Безбедност	0	0	0		
	Технички знаења и суштински компетенции	2.092	1.810	3.347		
	Кодекс на однесување на Групацијата ТИТАН	0	0	231		

Општествени резултати за Цементарница УСЈЕ		2016	2017	2018	SDGs & Цели	Кодови
Ангажман на акционерите	Донации (евра)	107.194	98.011	130.257		SP39L
	Донации во готовина (евра)	78.086	93.884	12.645		SP40L
	Донации во ствари (евра)	29.108	4.127	117.612		SP41L
	Практиканство	166	42	43	SDG 2; Цели 2.1, и 2.3 SDG 4; Цели: 4.3, и 4.4 SDG 8; Цели: 8.5, и 8.6 SDG 9; Цели: 9.1, и 9.5 SDG 11; Цел 11.4 SDG 16; Цел 16.5 SDG 17; Цел 17.17	SP42L
	Нови вработувања од практиканти/стажанти	49	1	2		SP43L

Резултати во животната средина за цементарница УСЈЕ			2016	2017	2018	SDGs и Цели	Кодови
1. BU – Резултати од сите активности, според Секторскиот пристап на Групацијата ТИТАН							
Локални влијанија	Суровини (вкупно, влажни)	милиони тони	1,5	1,5	1,5	SDG 12 Цел 12.2	EP01L
	Суровини за производство на клинкер и цемент	милиони тони	1,3	1,4	1,4		EP02L
	Суровини за агрегати	милиони тони	0,2	0,1	0,1		EP03L
	Суровини за производство на клинкер и цемент (суви)	милиони тони	1,4	1,4	1,4		EP04L
	Суровини употребени за производство на готова мешавина, сув малтер и блокови (влажни)	милиони тони	0,1	0,0	0,0		EP05L
Влијание на изворите на природни суровини	Надворешно рециклирани отпадни материјали (вкупно, влажни)	t	335	250	496	SDG 12 Цели 12.4 и 12.5	EP06L
Влијание на водните ресурси	Потрошувачка на вода (вкупно)	милиони m ³	0,1	0,1	0,1	SDG 6 Цели 6.3, 6.4 и 6.5	EP07L
	Употреба на вода (вкупно, според извор)	милиони m ³	0,1	0,1	0,3		EP08L
	Испуштање вода (вкупно, според крајна дестинација)	милиони m ³	0,0	0,0	0,2		EP09L
Влијание на биодиверзитетот и грижа за земјиштето	Активни рудници со проблеми во биодиверзитетот		0,0	0,0	0,0	SDG 15 Цели 15.3, 15.4, 15.5, 15.9 и 15.a	EP10L
	Активни рудници со планови за справување со биодиверзитетот		0,0	0,0	0,0		EP11L
	Активни рудници со планови за справување со биодиверзитетот	%	0,0	0,0	0,0		EP12L
	Локации со планови за вклученост на заедницата	%	100,0	100,0	100,0		EP13L
	Локации со планови за рехабилитација на рудници	%	100,0	100,0	100,0		EP14L
	Активни локации со рудници (во целосна сопственост) со ISO14001 или сродни	%	100,0	90,0	90,0		
Горива и енергија Влијание врз енергетските ресурси	Потрошувачка на термална енергија (вкупно)	TJ	2.568	2.627	2.732	SDG 7 Цел 7.2	EP16L
	Потрошувачка на електрична енергија (вкупно)	TJ	355	363	373		EP17L

Резултати во животната средина за цементарница УСЈЕ			2016	2017	2018	SDGs и Цели	Кодови
2. ВУ – Резултати на цементарници, придружни и поврзани рудници, според Секторскиот пристап на Групацјата ТИТАН							
Климатски промени	Специфични директни емисии на CO ₂	kg/t Цементен производ	690,7	673,1	669,6	SDG 9 Цел 9.4	EP18L
	Влијание врз испуштање на стакленички гасови	Специфични нето директни емисии на CO ₂	kg/t Цементен производ	690,7	673,1		669,3
	Инди­ректни емисии на CO ₂ (вкупно)	милиони тони	0,1	0,1	0,1		EP20L
Алтернативни енергенси и материјали	Стапка на супституција со алтернативни горива	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,5	SDG 7 Цели 7.2, 7.3 и 7.а	EP21L
	Мешавина на биомаса во гориво	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,4		EP22L
	Сооднос клинкер-цемент		0,763	0,731	0,730		EP23L
Влијание врз енергетски ресурси	Погони за цемент и мелници со придружни рудници	TJ	2.568	2.628	2.732	SDG 12 Цел 12.2	EP24L
	Потрошувачка на алтернативни горива (вкупно)	тони	0,0	0,0	920		EP25L
	Погони за цемент со придружни рудници	GWh	98,5	100,8	103,6		EP26L
Локални влијанија	Потрошувачка на материјали (вкупно, суви)	милиони тони	1,4	1,4	1,4	SDG 12 Цел 12.2	EP27L
Влијание врз изворите на природни суровини	Алтернативна супституција на суровини (клинкер и цемент)	% Суво	6,2	8,2	9,6		EP28L
Влијание врз водните ресурси	Потрошувачка на вода (вкупно)	милиони m ³	0,0	0,1	0,1	SDG 6 Цели 6.4 и 6.5	EP29L
Останати емисии во воздухот	Континуирано мерење на стапка на покриеност	%	100,0	100,0	100,0	SDG 3 Цел 3.9 SDG 9 Цел 9.4	EP30L
	Специфични емисии на прашина	g/tКлинкер	17,5	22,6	13,0		EP31L
	Специфични емисии на NO _x	g/tКлинкер	1.501,2	1.372,7	1.236,3		EP32L
	Специфични емисии на SO _x	g/tКлинкер	18,0	20,0	46,5		EP33L

Резултати во животната средина за цементарница УСЈЕ			2016	2017	2018	SDGs и Цели	Кодови
3. BU – Детален опис во врска со материјали, горива и отпад, сите активности							
Влијание врз горивата и енергетските ресурси	Мешавина на горива, потрошувачка на енергија за производство на клинкер и цемент	%Топлинска основа	100,0	100,0	100,0	SDG 7 Цел 7.2	EP34L
	Конвенционални фосилни горива	%Топлинска основа	100,0	100,0	99,5		EP35L
	Алтернативни фосилни и мешани горива	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,3	SDG 12 Цел 12.2	EP36L
	Биомаса	%Топлинска основа	0,0	0,0	0,2		EP37L
Управување со отпад	Отстранување на отпадот (вкупно, влажен)	тони	648	457	704	SDG 12 Цели 12.4 и 12.5	EP38L
	Отстранување на отпадот, според дестинација-употреба (влажен)	%Според маса	100,0	100,0	100,0		EP39L
4. BU – Инвестиции во животната средина, сите активности							
	Трошоци за животна средина во сите активности	милиони евра	0,6	0,8	1,1	SDG 7 Цел 7.6 SDG 9 Цел 9.4	EP40L

Цементарница УСЈЕ АД Скопје

ул. Борис Трајковски бр.94

1000 Скопје

Тел: +389 (2) 2782 500

www.usje.com.mk

